

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVII. évfolyam

Szubotica, 1926 SZOMBAT október 16.

286. szám

M megjelenik minden reggel, ünnepek után és hétfőn délelőtt
Telefon: Kiadóhivatal 8—58 Szerkesztőség 5—10, 8—52

Előfizetési ár negyedévre 165 din.

Szerkesztőség: Zmaj Jovin trg 3. szám (Minerva-palota)
Kiadóhivatal: Subotica, Zmaj Jovin trg 3. (Minerva palota)

Uj kapitalizmus

Nem egészen a véletlen játéka, hogy Ford akkor hirdeti az öt munkanapos hét gazdasági és szociális jogosultságát, amikor Székesfehérvár püspöke a proletárizmus megszüntetésében jelöli ki a cselekvő katholicizmus feladatát s amikor Edward A. Filene tanításai felé kezd intenzívebben fordulni az európai érdeklődés. Uj mélységekbe ereszti le gyökérszárait az emberi kutatás. A világháború után szinte divattá vált az *átértékelés*, átrendezése, újra lemérése mindannak, aminek súlyát, lényegét, értékét, hasznosságát — azt hittük: örök időre — állapította meg a tudományos gondolkodás és gyakorlati tapasztalat egyértelmű igazolása. Most kezdjük belátni: még a gazdasági élet alfabetáját is más betűvel kell kezdenünk.

A biblia hat napot rendelt munkára s a hetediket ajándékozta a pihenésnek. Henry Ford kevesebb munkát — több pihenőt rendel s nagyobb munkateljesítményt vár, nem a kevesebb munkanaptól, de a több pihenőtől. A nyolcórás munkaidőt nem a munkásszervezetek hatalma harcolta ki nemzetközi jogszabállyá, hanem az a belátás, hogy tíz óra alatt sem lehet többet dolgozni, mint nyolc alatt. Ford azt állítja, hogy hat nap alatt sem termelhet többet a munkás, mint öt nap alatt s Ford, a munkásszervezés legnagyobb zsenije, eddig még soha nem tévedett. Meg kell szüntetni a proletárizmust, prédikálta Prohászka Ottokár, bár be kellett vallania, nem tudja, hogy kell megvalósítani, hogyan lehetne csak hozzá is fogni a katholicizmusnak ehhez a tudományos és társadalmi köteletségéhez. Ford azt mondja: dolgozzatok kevesebbet, pihenjétek többet s a kevesebb munka és több pihenés ne csökkentse a jövedelmeket. Ki nem látja az összefüggést a püspöki *ige* s a nagyipari *cselekvés* között?

A kapitalizmusnak új fogalmazása kezd betölteni a vizsgálódó érdeklődést. A nagytőke legalább a módszerein változtat, legalább metodikáját rendeli alá annak az új, szinte vallásos erejű moralitásnak, mely világszerte új célokat hangsúlyoz, új törekvéseket szentel meg, megkoronázza az erőszaknélküliség profétáját s minden konferencián, kongresszuson, nemzetközi összejövetelen megcsendíti a lelkek leszerelésének Szentlélek-harangját. Háborúra ma már csak a béke megóvásának programjával lehet készülni s a kapitalizmus a proletárizmus védelmén, oltalmán, felemelésének programján keresztül védi hadállásait a történelmi fejlődés halálos ítéletével szemben.

Ez az új moralitás új jelszavakat talál a segítésre és kizsákmányolásra, az oltalomra és letiprásra, a cirogatásra és korbácsütésekre. Fogyasztóvá kell tenni a munkást. Legyen több pihenője, hogy több legyen a kívánsága is, emeljük fel a munkabérét, hogy többet tudjon költeni. Akik ötnapos munkahetet dolgoznak — hirdeti Ford — többet fogyasztanak, mint a hat napot dolgozók. Akiknek több a pihenőjük, azoknak több ruha kell, több táplálék, azok többet utaznak és többet szórakoznak. Ha megnövekszik a fogyasztás, megnövekedhetik a terme-

lés is. Ha nagyobb lesz a termelés, nagyobb lesz a tőke haszna is. A tőke tehát nagyobb haszonra tesz szert, ha kevesebbet dolgoztat és többet fizet, mintha éhbér mellett hat napon keresztül napi tizenegy óráig dolgoztatja munkásait. Elpusztult az a tőkés rend, amelyik a levont béren s a kinyújtott munkaidőn akarta nagyvá növelni profitját, Ford azt tanítja, hogy a tőke biztos haszonszerzésének egyetlen módja van: a munkások jóléte és emberhez méltó élete.

S mit mond *Filene*, az újra fogalmazott kapitalizmus első dogmatikusa? A termelés rendjének ki kell emelkedni mai anarchiájából. A tömegtermelés és tömegeladás csak akkor vezethet sikerre, ha a munkabérek emelésével és az eladási árak leszállításával jár együtt. A tőkének nemcsak árut kell termelni, hanem fogyasztókat is. Előbb kell megtöltenie a munkások és vevők zsebeit, hogy megtölthesse a magáét is. A kapitalistáknak tehát sorrendben és lényegben az az első kötelességük,

hogy törődjenek munkásaik egészségével, jólétével, vagyonsodásával.

Akinek szive van, nem mehet el riadás nélkül a *proletáriátus* nagy szakadéka mellett — hirdeti Székesfehérvár püspöke. Akinek esze van, nem mehet el új gondolat nélkül a *kapitalizmus* szakadéka mellett — vallja Ford. A proletáriátus szakadéka elsüllyedhet a kapitalista rend is s a kapitalizmus örvényébe elmerülhet a proletáriátus is.

Prohászka kérdésére Henry Ford felel.

Megszakadtak a tárgyalások a radikálisok és a Radics-párt között

Szombaton esedékessé válik a kormány lemondásának elfogadása — A zagrebi incidensről tervezett kommuniké miatt borult fel a helyzet — Radics megtagadta hozzájárulását a kommunikéhoz

A kormánykoalíció felbomlása előtt

Beogradból jelentik: *Radics* István péntek reggel Beogradba érkezett, hogy személyesen tárgyaljon *Uzunovic* miniszterelnökkel azokról az okokról, amelyek a kormányválságot előidézték és igyekeznek elhárítani az akadályokat a megegyezés útjából. A horvát parasztpárt vezérének megérkezéséig a helyzet változatlan volt, mert

Uzunovicnak sikerült a kormány lemondásának elfogadását elhalasztatni mindaddig, míg Radicsal nem tárgyal.

Radics már Beogradba való érkezése előtt fogadott szalonkocsijában néhány újságírókat, akik Batajnicán szállottak be hozzá. Társaságában volt *Dimitrijevic* Mita volt radikális párti képviselő, akit *Uzunovic* küldött hozzá és akinek közvetítésére intézte táviratát *Radics* a miniszterelnökhöz.

Radicsnak nem volt előzetes tudomása a kormány lemondásáról

Az újságíróknak arra a kérdésére, hogy mi a célja beogradi utjának, *Radics* ezeket mondotta:

— Ezt megmondottam világosan táviratomban, azért megyek Beogradba, hogy *Uzunovic*sal tárgyaljak. Öt pernyi személyes beszélgetés többet ér, mint száz távirat.

Akár kormányon vagyok, akár ellenzéken, nekem Beogradban kell lennem.

— Ha Beograd és Zagreb közt repülőösszeköttetést fognak létesíteni és én miniszter leszek, akkor Zagrebban fogok lakni és reggelként megyek repülőgépen Beogradba. Hiszen önök tudják — tette hozzá mosolyogva — én kissé aviatikus vagyok.

— A távirat szerint ön nem tudta, hogy a kormány lemond — jegyezték meg az újságírók.

— Ezt valóban nem tudtam. Csak a lemondás reggelén szereztem róla tudomást. Sem klubom, sem Pavle nem szolt nekem erről semmit.

— Be fog-e következni a kormánykoalíció felbomlása?

— Nem.

Mindent el fogok követni, hogy a kormánykoalíció fennmaradjon.

— Ezért hangsúlyoztam táviratomban a megegyezés nagy és egészséges politikáját. A megegyezés politikája csak akkor egészséges, ha a kormányban a szerbek és a horvátok többsége van képviselve. Aki a megegyezés politikáját a horvátok többsége nélkül akarja, az kijátsza a megegyezést.

Most be fognak lépni a kormányba a szlovének is.

— Nekem is az a véleményem, hogy a kormánykoalíciót ki kell szélesíteni. Mi nem a hatalomért, hanem a nép érdekeiért harcolunk.

Radics már nem tartja klerikálisnak a szlovén néppártot

— Azt hiszem *Uzunovic* most azon dolgozik, hogy a szlovén néppárt is lépjen be a kormányba.

Az a javaslat, amelyet nekem Uzunovic ebből az irányban tesz, nálam teljes megértésre talál.

— Én ezelőtt bizalmatlansággal viseltettem *Korosec* pártja iránt, de úgy látszik, ez a párt megváltoztatta politikáját és

a helyzet megérett arra, hogy Korosecék belépjenek a kormányba.

— Az utóbbi napokban meggyőződtem róla, hogy

a szlovén néppárt klerikalizmusára megszünt.

— Nemrég ötven szlovén katólikus pap lépett be a horvát parasztpártba. Többször hangsúlyoztam Szlovéniában, hogy a pápa a mi szellemi fejünk, de nem politikai értelemben és nem engedhetjük meg, hogy belelegyedjen belső ügyeink-

be. Az állam szuverénitását meg kell védeni.

Hogy folyt le a zagrebi incidens?

Az újságírók ezután kérdést intéztek *Radics*hoz a zagrebi incidens felől.

— Ugyan kérem — mondotta *Radics* — néhány lap hamis tudósítása az egész. Az állomás perronján halok beszélgettem a horvát képviselőkkel, még mielőtt a csehszlovák képviselők megérkeztek volna. Amikor megjöttek,

én, aki jól tudok csehül, lefordítottam a képviselőknek a cseh szónokok beszédeit és ebből támadt az a látszat, mintha közbeszólnék. Egy-két megjegyzést tényleg tettem, de ezeket a szónokok is magukévá tették.

— Amikor például *Malipetr* azt mondotta, hogy Csehszlovákia és az S. H. S. királyság együtt fog harcolni, én hozzátettem: **és dolgozni, mire Malipetr megismételte: és dolgozni.** Mint látható tehát, ezt a megjegyzésemet jóváhagyta. Ha a csehszlovák képviselők megharagudtak volna rám, nem látogattak volna meg — fejezte be nyilatkozatát *Radics* István.

Radics István a miniszterelnökségen

Radics István a pályaudvarról *Radics* Pavle lakására hajtattott, ahol már várták a kormány *Radics*-párti tagjai. *Dimitrijevic* Mita a miniszterelnökségre ment, ahol akkor a miniszterelnökön kívül *Jovanovic* Vászó, *Tritunovic* Misa és *Perics* Ninkó miniszterek, azonkívül *Mihajlovics* Ilija, a radikális párt alelnöke tartózkodtak.

Dimitrijevic Mita délelőtt tizenegy órakor *Radics* Pavle lakására ment és *Radics* Istvánnal és *Radics* Pavleval autón tért vissza a miniszterelnökségre. Az újságírók kérdéseire ekkor *Radics* kijelentette, hogy még semmit sem tud, most megy a miniszterelnökségre.

— Várjanak meg, amíg visszajövök — mondotta Radics.

Nem sokkal később Radics István és Radics Pavle elhagyták a miniszterelnökségi palotát és láthatólag rossz hangulatban voltak. Az újságírók közrefogták Radicsot és több kérdést intéztek hozzá.

— Mi volt a célja elnök ur látogatásának a miniszterelnöknél? — kérdezték az újságírók.

— Meglátogattam Uzunovicsot — válaszolta Radics — hogy jelentkezzem nála.

— Optimista ön elnök ur?

— Mindig optimista vagyok és voltam!

— A mostani látogatás után is? Erre a kérdésre Radics nem válaszolt, hanem átment a királyi udvarhoz és közben még a következőket mondotta:

— Csak annyit mondhatok, hogy audienciára megyek Ófelségéhez. Az audiencia már egy hét óta esedékes és valószínűleg nem lesz szó *belpolitikai kérdésekről* és csak a genfi eseményekről referálok a királynak. Természetesen, ha kérdezeni fog, belpolitikai kérdésekről is referálok.

Radics a királynál

Radics István két óra hosszat tartózkodott az udvarnál és amikor kijött, azt kiáltotta az újságírók felé: — *Éljen a nép!*

— Miről volt szó az audiencián? — kérdezték az újságírók.

— Kizárólag genfi ügyekről — válaszolta Radics — és

még három kérdésről, amelyekről nem adhatok felvilágosítást.

Kiélesedett a válság

Uzunovics déli nyilatkozatából már látszott, hogy nem ment minden úgy, ahogyan gondolták és

nehézségek merültek fel a radikálisok és a Radics-párt között.

A lemondott kormány tagjai délután összegyűltek a miniszterelnökségen és este nyolcig megbeszélés nélkül tárgyaltak. Ugyanekkor ülést tartott a horvát parasztklub is, amelyen Radics István ismertette a helyzetet. Este hét órakor Radics István félbeszakította a klub tanácskozásait és Radics Pavle kíséretében a miniszterelnökségre ment, ahol azonban mindössze negyed óráig tartózkodott. Távozásakor láthatóan rossz hangulatban volt és Radics Pavle távoztartotta tőle az újságírókat.

Radics visszatért a parlamentbe, ahol bevárta a kormány tanácskozássainak végét, majd hosszasan tárgyalt a pártjabeli miniszterekkel.

Uzunovics bej. lent, hogy a tárgyalások félbeszakadtak

Uzunovics miniszterelnök este kilenc órakor távozott a hivatalából és az újságírók kérdéseire kijelentette, hogy

a tanácskozások félbeszakadtak.

— Elmegy-e még ma miniszterelnök ur a királyhoz? — kérdezték az újságírók.

— Nem, ezt holnapra hagyjuk — felelte a miniszterelnök.

A miniszterelnök nyilatkozata után

biztosra veszik a kormány lemondásának elfogadását.

Különböző verziók keringtek arra nézve, hogy mi okozta a tanácskozások félbeszakítását. A legvalószínűbb az a verzió, hogy a kormány kommunikéban akarta közölni lemondása okait és ebben a tervezett kommunikéban szó volt a zagrebi incidensről és a zagrebi főispán magatartásáról.

Radics István nem járult hozzá a kommunikéban a zagrebi eseményekre vonatkozó passzusaihoz, viszont a radikálisok ragaszkodtak hozzájuk és ezért szakadtak meg a tárgyalások.

A tanácskozások igen izgalmasak voltak és különösen a kormányban Pasicshez közel álló tagjai foglaltak

— *Igaz, hogy vissza fog vonulni elnök ur a pártelnökségtől?*

— Erről nem volt szó — válaszolta indulatosan Radics — ezt nem is kérdezték, nem tennem meg soha és különben is mi értelme van ennek a kérdésnek?

— *Mi lesz a koalíció kiszélesítésével?*

— *Ez Uzunovics dolga, különben is a szlovének, ha a klerikalizmusukat otthon hagyják, beléphetnek a kormányba.*

— *Mi van a válsággal?*

— *Nincs is válság* — válaszolta Radics.

Végül pedig arra a kérdésre, hogy megegyeztek-e Uzunovicsal, azt mondotta:

— *Igen, megegyeztünk.*

Radics ekkor eltávozott, miközben a fotóriporterek megrohanták. Radics Pavle el akarta háritani a fényképezőket, Radics István azonban azt mondotta, miért ne fotografálhatnának és mosolyogva türe a fényképezők ostromát.

Uzunovics tu ságos optimista'nak mond a Radicsot

Uzunovics miniszterelnök délelőtt tizenegy órakor elhagyta a miniszterelnökség épületét. Az újságíróknak, akik megrohanták kérdéseik el, csak annyit mondott, hogy délután folytatja tárgyalásait Radics Istvánnal.

— Radics István az előbb kijelentette nekünk, hogy már megtörtént a kiegyezés. Mi igaz ebből?

— *Radics István túlságosan optimista* — válaszolta mosolyogva a miniszterelnök.

el merev álláspontot Radics Istvánnal szemben.

Kis incidens a miniszterelnök égen Radics és egy radikális képviselő között

Amikor Radics este a miniszterelnökségre ment, a miniszterelnök előszobájában hat radikális képviselő várakozott. Radics üdvözölte a képviselőket és mindegyiknek keznyújtott. *Majkics Koszta* boszniai radikális képviselő azonban a felnyújtott kezét a következő szavak kíséretében utasította el:

— *Maga nem méltó arra, hogy kezemet fogja. Uzunovics, Uzunovics irkalogó!*

Ezzel *Majkics* sarkonfordult és eltávozott. Radics vállatvonva ezt megjegyzést tette:

— *Gázoltak már belém máskor!*

A Jovanovics-párt ba felé orientálódik

A Jovanovics-párt klubja az utóbbi napokban erős aktivitást fejt ki. Föltűnést keltett, hogy *Nikics Nikola* volt erdő- és bányaugyi miniszter látogatást tett a klubban és hosszan tárgyalt *Vukcevic* Veljával, *Lalovics* Jócával és *Sztankovics* Szvejszlávvá. Ugyanacsak feltűnést keltett *Moser* János dr. németpárti képviselőnek a klubban tett látogatása is. Ugy hírlik, hogy a Jovanovics-párt a parlamentben *Őnk* akciót akar kifejteni és evégből balfelé orientálódik.

A szűkebb ellenzéki tanácskozó a

Délelőtt tizenegy órakor a szűkebb ellenzéki blokk konferenciát tartott, amelyen résztvett *Davidovics* Ljuba, *Korosec* Anton és *Hrasznica* Halil bég. A konferencián foglalkoztak a belpolitikai helyzettel és megállapították abban, hogy végleges állásfoglalásukat csak akkor fogják leszögezni, ha a válság tisztázódni fog. Elhatározták, hogy *Ninesics* külpolitikai expozéjával kapcsolatban a nemzetgyűlésben szavá teszik *a Görögországgal, Bulgáriával és Olaszországgal való egyezményeket* és interpellálni fognak a vidéki rendőrhatalóságok önkénye miatt, amelyek egymás után tiltják be és zavariják meg az ellenzéki pártok népgyűléseit.

Verekedés miatt letartóztattak egy sztaribecseji földbirtokost

A vádtanács ötvenezer dinár óvadék ellenében szabadlábra helyezte

Noviszadról jelentik: A törvényszék vádtanácsa e hó 9-én tartott ülésén elrendelte *Gortva* János dr. földbirtokos, a sztaribecseji társadalom ismert tagja ellen a vizsgálati fogságot.

Gortva János dr. 1924 április 24-én Sztaribecsén a korzón megállította és felelősségre vonta *Kertész* Gyula sztaribecseji kereskedőt. A két férfi között hangos szóváltás támadt, amely azzal végződött, hogy *Gortva dr. tetleg bántalmazta Kertész Gyulát*, aki erre dulakodni kezdett a földbirtokossal és a verekedés azzal végződött, hogy *Gortva János dr. egy tompa tárggyal fejbevégtte Kertészt*, aki vértől borítottan eszméletlenül rogyott össze.

Kertész Gyula *Gortva dr.* ellen feljelentést tett és az ügy mostanáig húzódott. *Gortva dr.* néhány hónappal ezelőtt Magyarországra utazott és mostanában tért vissza. Távolléte alatt szükség lett volna jelenlétére, de *Gortva* nem volt sehol feltalálható. *Gortva* pár

nap előtt, visszatérte után ismét elutazott, ezalkalommal Bécsbe, ahonnan szerdán jött vissza Sztaribecsére.

Mátics Milán dr. noviszadi ügyvéd, *Kertész* Gyula jogi képviselője beadvánnyal fordult a vádtanácsához, amelyben kérte *Gortva dr.* letartóztatását, a mit a vádtanács október 9-iki ülésén el is rendelt.

Gortvát a csendőrség csütörtök este letartóztatta és péntek reggel bezárlította a noviszadi ügyészség fogházába. Röviddel azután *Galambos* Pál dr. becsei ügyvéd, *Gortva* János dr. jogi képviselője sürgős kérvényt adott be az ügyészséghez, amelyben 50.000 dinár óvadékat ajánlott fel *Gortva dr.* szabadlábrahelyezéséért.

A vádtanács pénteken délután két órakor megtartott ülésén *elfogadta a felajánlott óvadékat és elrendelte Gortva János dr. szabadlábrahelyezését*, ami előreláthatólag szombaton délelőtt meg fog történni.

Ujabb botrányok a porosz országgyűlésen

A kommunisták obstrukciója a Hohenzollernekkel kötött megegyezés miatt

Berlinből jelentik: A porosz országgyűlésnek pénteken ismét viharos napja volt. Délelőtt tíz órára volt kitűzve az ülés, amelynek egyetlen tárgya a *Hohenzollern-házzal kötött megállapodásról* szóló törvényjavaslat harmadik olvasásában való elfogadása volt. Már a kora reggel óta nagy rendőri készség szállta meg az országgyűlés épületéhez vezető utcákat és a parlament közelében nagy számu lovasrendőr is keszenlétben volt. Az országgyűlés épületének főbejáratánál pedig rendőrtiszt készütség helyezkedett el, amely szigorúan igazoltatta a belépőket.

Az ülés első szónoka *Pick* kommunista képviselő volt aki tiltakozott az ellen, hogy az országgyűlés épületének környékét rendőrség szállta meg, sőt azt állította hogy az *elnök a folyosókra és az ülésterembe is rendőri készütséget rendelt be.* A kommunista képviselők

nagy lármával követelték a rendőrtisztviselők azonnali eltávolítását a parlament épületéből. *Pick* képviselő ezután javasolta, hogy az ülés napirendjének első pontjául tűzzék ki az *országgyűlés haladéktalan feloszlását.*

A kommunista képviselők ezután bizalmatlansági indítványt nyújtottak be *Braun* miniszterelnök és a kormány valamennyi tagja ellen. Mindezeket az indítványokat az országgyűlés gyors egymásutánban leszavazta, majd az országgyűlés áttért a napirendre: a *Hohenzollern-házzal kötött megegyezés tárgyalására*, amelynél a kommunisták azzal a taktikával éltek, hogy egész seereg módosító indítványt nyújtottak be. Ezeknek a módosító indítványoknak a tárgyalását délután két óráig kihúzták, amikor a kommunista képviselőkön kívül már senki sem volt az ülésteremben, mert a többi pártok adott jelre kivonultak az országgyűlésről.

Bethlen még nem kapott újabb megbízást a kormányalakításra

Pénteken egész nap kihallgatások voltak Horthy kormányzónál

Budapestről jelentik: A kormányváltás megoldása ügyében Horthy Miklós kormányzó pénteken egész nap tárgyalásokat folytatott a politikai élet vezetőivel. Az első, aki a kormányzónál kihallgatáson megjelent, *Scitovszky* Béla, a nemzetgyűlés elnöke volt, majd a délelőtt folyamán sorba megjelentek Horthy kormányzónál *Almássy* László, az egységespárt ügyvezető alelnöke, *Ernst* Sándor pápai prélaus, a keresztény gazdasági párt alelnöke, *Hadik* János gróf volt miniszterelnök és *Wlasics* Gyula báró, a közigazgatási bíróság elnöke. Meghívást kapott audienciára *Károlyi* Gyula gróf, a szegedi kormány volt elnöke is, aki azonban nem tartózkodik Budapesten és így nem jelenhetett meg az audiencián. A délutáni órákban még *Wolf* Károly, a keresztény párt elnöke és *Ugron* Gábor jelentek meg a kormányzónál.

Amíg a kormányzónál a kihallgatások folytak, a miniszterelnökségen is élénk élet volt, mert egymásután jelentek meg Bethlennél a kormány tagjai, az államtitkárok és igen sok politikus. A legnagyobb meglepetés volt *Gordon* Róbertnek, a Déli Vasut vezérigazgatójának Bethlennél tett látogatása, aki a miniszterelnökkel folytatott megbeszélése után *kijelentette az újságírók előtt,*

hogy Bethlen neki ajánlotta fel a kereskedelmi tárcát.

Ez az impolitikus nyilatkozat politikai körökben meglehetősen feltűnést keltett, mert *Bethlen még nem is kapott megbízást a kormányalakításra* és mégis tárgyal már az egyes miniszteri tárcák betöltéséről. Ez is azt bizonyítja, hogy a kormány lemondása *tisztára formális* és feltétlenül újabb Bethlen kap megbízást kormányalakításra.

Bethlen István gróf pénteken délután kijelentette az újságírók előtt, hogy még nem kapott megbízást kormányalakításra. Egyben határozottan kijelentette, hogy a kormány lemondásának kizárólagos oka az, hogy a frankügy most már jogerős elintézését nyert. A kormány ebből az alkalomból látta szükségesnek, hogy a bizalmi kérdést felvesse. Más motívum azonban a kormány lemondásánál Bethlen szerint nem szerepelt.

Politikai körökben általános az a feltevés, hogy Horthy kormányzó a legközelebbi időn belül dönt a kormányváltás megoldásának kérdésében. E kintettel arra, hogy a kormányzó vasárnap Debrecenbe utazik, ahol egy kulturális ünnepségen vesz részt, hétfőn pedig összeül a nemzetgyűlés, amelyen az új kormánynak már be kellene mutatkoznia.

KISEBBSÉGI ÉLET

Bucsan román belügyi államtitkár magához kérte a bukaresti sajtó képviselőit, akik előtt nyilatkozott a magyar párt gyergyószentmiklósi nagygyűlésen a kormány ellen elhangzott támadásokról. »Hallottam — mondotta — hogy a magyar párt gyergyószentmiklósi kongresszusán több felszólaló kritizálta a kormányt és azzal vádolta, hogy nem teljesítette amit ígért és így a magyarság csalódott reményeiben. A kormány nem hagyja befolyásoltni magát sem a kritikától, sem a támadásoktól; folytatja az ő általa inaugurált politikát azon az uton, amelyet ő nyitott meg. A kormány kisebbségi politikájának az a karaktere, hogy az etnikai kisebbségek saját érdekükben szokják meg végre a dolgok megváltozott rendjét és a változott viszonyok minden konzekvenciáját vonják le. Ez az ut csak most nyitott meg előttük; akadályok természetesen úgy itt, mint más oldalon vannak, de akik első pillanatban elvesztik bizalmukat, azok arról tesznek tanúságot, hogy híjjával vannak minden politikai érzéknek. A kormány csak azon emberek között keres munkatársakat, akik nem követik hátsó gondolatokkal és hisznek az általa megállapított célokban.«

*

A ruszinszkói magyarság politikai mozgalma részekre szakadt. Az eredetileg magyar nemzeti párt keretében elhelyezkedett különböző világnézeti frakciók az utóbbi időben egymásután disszidáltak. A legnagyobb tömegben a beregi kiscgazdák hagyták el a pártot, melynek élén Korláth Endre képviselő áll. A beregi kiscgazdák vezére, Horányi György a disszidálásról így nyilatkozott: »A ruszinszkói magyar politika kérdésében az én felfogásom egészen nyílt. A magyar nemzeti párt válságainak alapoka az a sajnálatos tény, hogy a ruszinszkói kerület hivatalos vezetősége csak taktikából vállalta a magyar nemzeti párt firmáját, de tényleg még mindig az őslakos program, a keresztényszocialista szövetség és a negációs politika alapján áll. Bár kényszerűségből néha tesznek olyan nyilatkozatokat, hogy ők az aktivizmus hívei, a valóságban minden aktivizmustól irtóznak, a liberalizmust pedig nem is vállalják, nehogy a keresztényszocialistákkal ellentétbe kerüljenek. Ez a politika halálra ítélte önmagát, mert a magyar falu határozottan aktivista felfogású, — a keresztényszocialista szövetség pedig eltaszítja a párttól a különben magyar érzelmű zsidóságot. De ma már mégis alig kétséges, hogy a magyar nemzeti párt változatlanul fentartja az aktivista irányzatot. A legközelebb álló lehetőség ma az, hogy a magyar nemzeti párt a német aktivista pártokkal szoros szövetségre lépve alkotó eleme lesz egy olyan parlamenti blokknak, amely a kormányzásért a felelősséget elvállalni hajlandó.«

*

Az erdélyi magyar sajtó élesen megtámadta Csiszár Gyula római katolikus érseket, akit azzal vádolt meg, hogy — magyarfaló. Az érsek a támadásokra nyilatkozatot tett közzé, melyben visszautasítja a vádakot. »Az erdélyi magyar lapok — mondja a nyilatkozat — engem ellenséggé állítottak be a hívek előtt anélkül, hogy a támadások előtt engem is megkérdeztek volna. Mindenek előtt ki kell jelentenem, hogy nem vagyok ellensége senkinek, de lojális vagyok és ezt fennen hangoztatom. Ahogy Magyarország, mig Erdély hozzátartozott, megkivánta, hogy a püspökök és papok lojális lelkipásztorok legyenek, épp úgy én is azt óhajtom, hogy a változott viszonyok következtében a katolikus püspökök és papok lojálisak legyenek az országgal szemben. A katolikus egyház nem volt sohasem egy nemzeté, hanem nemzetközi jellegű fogva az összes népeké és nemzeteké. Természetes, hogy minden kisebbségnek vannak jogai, melyek szentek és amelyeket respektálni kell. A kisebbségeknek jogukban van akár templomokban, akár iskolákban saját nyelvükön járni Isten igéjét és elsajátítani nyelv

vi és népi kulturájukat. A bukaresti magyar iskolák kisajátításában nekem semmi részem nem volt. Az iskolákat a kormány konfiskálta el azon a címen, hogy azokat Budapestről anyagilag támogatják. Kétségtelen, de beigazolást nyert, hogy az intézetek a Szent László Társulattól anyagi támogatásban részesültek; ezért kobozta el a kincstár, mint volt háborus ellenség tulajdonát képező ingatlant.«

*

A szlovák néppárt pozsonyi lapja, a Slováck legutóbbi számában a következőket írja: »A pozsonyi nyugdíjintézetnél három tisztviselői állás üresedett meg. Rendes körülmények között az ilyen

üresedéseket kellőképpen kihirdetett pályázat után szokták betölteni, ámde nem így tesznek a cseh hivatalvezető urak, akik közül legtöbbször hiányzik a megfelelő képzettsége és csak a szerencsés konjunktúra vezette őket Szlovénzkóra. A nyugdíjintézeti főnök áttelefonozott egy másik hivatali főnök barátjához és azt mondta neki: »Hallottam, hogy Prágába megy. Szükségem volna három hivatalnokra, ha talál három jó futballistát, úgy hozza le őket.« Azt hisszük, hogy ez a beszélgetés teljesen jól jellemez egyes cseh hivatalvezető urakat, akiknek az elmondottak szerint nem hivatalnokokra, de futballistákra van szükségük.«

Továbbra is támogatja a Poincaré-kormányt a francia radikális párt

Valószínűleg Renault lesz a párt új elnöke

Párisból jelentik: A radikális párt bordeauxi kongresszusa csütörtök esti ülésén *egyhangúlag jóváhagyta Bertou előadói jelentését*, amely megállapítja, hogy a radikális párt a követendő belpolitikát és a pártfegyelmet illetően teljesen egységes. A jelentés leszögezi, hogy **a radikális párt hajlandó a Poincaré-kormány támogatására, feltéve, hogy a kormány a párt bizonyos követeléseinek teljesítésére garanciát ad.**

Az ülés után a párt vezetői bizalmas eszmecsere folytattak a pártelnöki tisztség betöltéséről. Mivel **Herriot semmiesetre sem vállalja újra az elnöki tisztségre való jelöltséget** és Malvyban sincs hajlandóság arra, hogy elfogadjon az elnöki állást, az elnökségre a legtöbb esélye van **Rene Renaultnak**, a Herriot-kormány volt igazságügyminiszterének.

Magyar pilóta nem vezetheti a Budapest—konstantinápolyi repülőgépet

Pancsevón visszatartották a posta-repülőgépet

Budapestről jelentik: A Franco-rumain nemzetközi légi forgalmi társaság budapesti igazgatósága értesítést kapott, hogy a társaság postarepülőgépét visszatartották a pancsevói repülőtéren, mert **a gépet magyar pilóta vezette.** A Franco-rumain társaság bonyolítja le a repülőforgalmat Budapest—Beograd—Konstantinápoly között és a társaság gépeit mindeddig francia, román, vagy jugoszláv pilóták vezették. A legutóbb Párisban megtartott nemzetközi repülőkonferencia úgy határozott, hogy ezen túl magyar pilóták is vezethetik a társaság gépeit és ennek a megegyezésnek értelmében csütörtökön ült először magyar pilóta, **Kucsera József** a Franco-rumain társaság gépének kormányához. A pilótának szabályszerűen kiállított utlevele volt és az utlevelet a budapesti SHS konzulátus láttamozta.

Csütörtök este a társaság táviratot

kapott, hogy **ha azt akarja, hogy a gép tovább mehessen, azonnal küldjön másik pilótát Pancsevóra.** A táviraton kívül azt a magánértesülést kapta a Franco-rumain társaság, hogy a hatóságok azt kifogásolták, hogy a gépet magyar pilóta vezette. A repülő-társaság azt hiszi, hogy Pancsevón még nem ismerik a legutóbbi párisi egyezményt és így a pilóta visszatartása félreértésből ered. A társaság mindamellett másik pilótát indított utnak, hogy a repülőgép tovább folytathassa útját.

A budapesti légügyi hivatal nem kapott hivatalos értesítést a posta-repülőgép feltartóztatásáról. Beogradban a postarepülőgép feltartóztatásáról semmit sem tudnak és nem tartják valószínűnek, hogy a gépet azért tartóztatták volna fel Pancsevón, mert a pilóta magyar utlevéllel utazott.

Az angol szivattyumunkások a szükségmunkák abbahagyását határozták el

A bányászok szakszervezete a legélesebb harcra készül

Londonból jelentik: A bányászszakszervezetek közlése szerint a szükségmunkások sztrájkja ügyében megtartott szavazás az eddigi jelentések szerint az egyes bányakerületekben a következő eredménnyel járt:

négyszázhatvan ezer munkás szavazott a szükségmunka megszüntetése mellett, míg ellene kétszáznyolcvannégyezer szavazat esett.

A szavazást a bányászszövetség végrehajtóbizottságának legutóbbi határozata alapján rendelték el, amely kimondta, hogy a bányászszövetség a sztrájkhoz való csatlakozásra hívja fel azokat a szivattyumunkásokat is, akik a bányákban a szükségmunkát ellátják. A szavazás még nem tekinthető véglegesnek, mert két bányakerületből, Nuttinghamból és Leichesterből még nem érkeztek be a jelentések.

A bányászszövetség végrehajtóbizottsága péntek este ül össze és ezen az ülésen az összes szavazási eredmények birtokában a végrehaj-

tóbizottság döntő jelentőségű határozatokat fog hozni. **Cook**, a bányászszövetség főtitkára az újságírók előtt úgy nyilatkozott, hogy a szivattyumunkások sztrájkjának proklamálása — abban az esetben, ha a végrehajtóbizottság úgy határoz — szükségszerűen maga után vonja azt is, hogy a végrehajtóbizottság megvalósítja két másik határozatát is, amelyet ugyanakkor hozott, amikor a szivattyumunkásokat is sztrájkhoz való csatlakozásra szólította fel. Az egyik határozat kimondja, hogy **a bányászszövetség felszólítja a kikötő és szállítómunkásokat, hogy a külföldi szén kirakását és továbbítását haladéktalanul szüntessék be.**

A másik határozat értelmében a bányászszakszervezet valamennyi szakszervezet vezetőségét felkéri arra, rendelje el, hogy **a szövetség valamennyi tagja heti fizetésének bizonyos százalékát a sztrájkoló munkások részére engedje át.**

A bányakerületekben egyébként

kiújultak a zavargások is. Port Talbot városában több mint száz sztrájkoló bányamunkás megtámadott egy teherautót, amely harminc munkást szállított a bányából lakására. A teherautót erős rendőri fedezet kísérte, a rendőrök azonban, hogy a vérontást elkerüljék, **meghárították és a harminc munkással együtt visszavonultak.** A sztrájkoló bányászok erre a magáramaradt teherautót felgyújtották.

Csalásért letartóztatták a becskeréki cukorgyár egyik tisztviselőjét

Hamis mérlegén vette át a cukorrépat

Becskeréről jelentik: A szerb-itebeji csendőrség **letartóztatta Funk Gusztáv becskeréki cukorgyári tisztviselőt** és beszállította a becskeréki ügyészség fogházába.

Funkot a becskeréki cukorgyár napokkal ezelőtt kiküldte Szerb-Itébejre, hogy az ottani gazdától a gyár részére vegye át a cukorrépat. A csütörtöki napon a jenovai uradalom nagyobb mennyiségű répaszállítmányát vette át a fiatal tisztviselő. Az átvétel alkalmával az uradalom jószágfelügyelője, **Demkó István észrevette, hogy Funk kevesebbet mér és megbizta az uradalom egyik alkalmazottját, Sztojkov Sztefvánt, figyelje meg a tisztviselő mérlegelését.** Sztojkov megállapította, hogy Funk minden mérlegelés előtt egy kiló súlyú ölmet helyez el a mérlegben, **miáltal minden száz kilogramm répánál tíz kilogrammal megkárosította az átadó gazdákat.** A megfigyelés alapján a jenovai uradalmon kívül huszonöt szerb-itebeji gazda **feljelentést tett Funk ellen a csendőrségen, amely a becskeréki tisztviselőt őrizetbe vette és beszállította Becskerékre.**

Funk Gusztáv Magyar-Itében volt azelőtt segédjegyző, állásából azonban **sikkasztás miatt elbocsátották.**

Hitelezői elől a börtönbe

Egymillió dinárral károsította meg a falut egy jermenovcii gabonabevásárló

Versecről jelentik: Rendkívül érdekes családi ügyben tett önmaga ellen feljelentést a vrsaci csendőrségen egy jermenovcii kereskedő. Az ügy annál érdekesebb, mert a **szóbanforgó összeg meghaladja az egymillió dinárt** és a csaló csaknem az egész falut megkárosította.

Otos János jermenovcii gabonabevásárló a becskeréki és vrsaci cégek részére vásárolt évek óta gabonát. Otos már hosszú ideje korlátlan ura volt a jermenovcii piacnak, mert állandóan tíz, husz, sőt néha ötven dinárral is többet adott a gabonáért a piaci árnál. Ilyenformán senki sem tudott vele konkurrálni és a jermenovcii gazdák a magas ár miatt szívesen adtak hitelbe is Otosnak. A gabonabevásárló évek óta úgy manipulált, hogy a megvett gabona egy részét kifizette, az árut megbízóinak elszállította és tőlük a teljes összeget kaszírozta be. A fennmaradó pénz egy részét régi adósságainak törlesztésére fordította, a többi pedig elköltötte.

Mint ahogy mindig újabb és újabb tételeket vásárolt, adósságai folyton nőttek és a jermenovcii gazdák bizalma az utóbbi időben megingott. Megrohanták Otost és követelték tőle, hogy adósságát fizesse ki. Amikor a bevásárló kijelentette, hogy nem tud fizetni, mert sokkal olcsóbban adta el a gabonát, mint amennyiért vásárolta, **a jermenovciak agyon akarták verni.** Otos elmenekült, Jermenovciról Vrsacra ment és a csendőrségen feljelentést tett maga ellen családja miatt.

A csendőrség letartóztatta Otost és beszállította a belacrkvai ügyészség fogházába.

Ajda

(Kisfiat elfogulatlan, zene esztétikai és damaturgiai méltatásoktól nem befolyásolt benyomása Verdi remekművéről, különös tekintettel a szövegkönyvre.)

Először is úgy kezdődik, hogy cigányok kezdenek játszani lent a függöny előtt mindenfelét, vékonyat is, de több vastagot. Akkor, mikor szétmegy a függöny, mégse hagyják abba, hanem még vastagabban játszanak, mint a vendéglőben. Igaz is, mert a színpadon is van néhol olyan vendéglő féle, mint a Marokkó-kávéház. Elöl van a királyi trónus, de még senki se ül rajta, mikor jön Adamecz ur, cifra rövid szoknyában és olyan bubirizurában, meg karddal, vagyis ő hadvezér. És mert lent is zenélnek, attól ő is énekelni kezd, nagyon szomorúan, mert csak németül tud, de azért folyton mondja, hogy ajda, ajda, hogy hagyják már abba, lehessen beszélni. Akkor jön egy sokhaju fekete szakácsné a mosogatástól és ő is nagyon szomorúan énekel, amibe az van, hogy ő is nagyon szereti az Adamecz urat, aki a királyéknát albérlésben szobaur, de nem mehet hozzá feleségül, mert folyton énekelni kell. Ettől az Adamecz ur ijedtében egész véé—ko—nyan éé—nekeel, mintha beteg volna és úgy csücskeríti a száját, mint a csuka, de még mindig nem beszélnek egymással. Akkor, mikor szépen trombitálnak ketten és jön a király és vele egy olyan cigarettanevű cigányasszony, aki a királynak a leánya és ezek leülnek a trónusra, mire az Adamecz ur gyorsan abba hagyja és a szőnyegre kezd piszkálni, de közben az Ajda, a szakácsné, gyorsan bemegy küsszükségre a Marokkó-kávéházba, de még onnan is hallani, hogy énekel, hogy mindenki gyorsan énekeljen, hogy ne hallják és erre mindenki a színpadon egyszerre hangosan és vastagon énekelni kezd és összemegy a függöny.

A másik részben az a cigarettanevű királyné, az Amnerisz, nagyon lustálkodik egy rongyos diványon és sorban állnak cukrászlányok és bohócok a Beketowból és apró néger gyerekek. Akkor, mikor dzsecz kezdődik és táncmulatság és a királyné behivatja a szakácsné és versenyt énekelnek az Adamecz urról, hogy ki tud gyorsabban és vékonyabban énekelni és az Ajda szakácsné nyer, mert ő a legvékonyabban énekel és ettől nagyon mérges lesz a királykisasszony és nem akar fizetni és az Ajda könyörög, hogy fizessen, de a királyné csak fenyegeti, hogy majd szól az Adamecz urnak és akkor az majd nem veszi el feleségül, de mikor a legérdekesebb lenne, megint összemegy a függöny.

A harmadik részben jön haza a háborúból az Adamecz ur meztitláb, ahol főgazgató volt és mindenkit legyőzött és nagyon szépen énekel a királynak, hogy most már ne kelljen neki szoknyában járni, mert jól fogja viselni magát. És sok cigányokat kísérnek be a rendőrségre, akiket az Adamecz ur bátran megfogott és fölpofozott, de a főcigánynak, egy olyan, mint a Gara bácsi, még mindig kedve van énekelni, hencegésből, tudniillik ő az Ajda papája és az Ajda meg akarja mondani, de a papája rászól, hogy kuss. Akkor az Amnerisz és az Adamecz ur táncolnak és a szakácsné megbötkli a szőnyegbe és hasravágódik, mégse nevet senki.

Ezután szünet van, hogy az Ajdát felemelhessék a földről és aztán jön a legérdekesebb rész, a Nilus folyóval, de nem látni se vizilovat, se krokodilust, csak mindig az Ajdát, akivel a papája veszekszik és folyton fel akarja pofozni, de jön az Adamecz ur és erre a papája elbujik egy bokor mögé. Most az Adamecz ur azt mondja, hogy ő csak kiszökött, de az a buta Ajda szakácsné még most is hangosan énekel és az Adamecz hiába mondja, ne énekelj olyan hangosan, mert idejönnek, mire az Ajda felesel, hogy inkább te énekelj hangosan és addig szidják egymást, míg jön a királyné és kiabál, hogy áruló, áruló, elárulta magát. Az Ajda elszalad, a Rada mecz pedig szégyenli magát.

Aztán jön a legutolsó, amiben az van, hogy a királyné sir és két teremsgalga a természetrajzi muzeumból hozza az Adamecz urat, aki olyan zötyögösen jön szoknyában és azt mondja: »ik kan nicht, ik kan nicht« hogy már nem tud énekelni, fáj a torka, de már lehet is hallani, de muszáj neki. Akkor jönnek sorba öszerekek, olyan handlék és kiabálnak »áruló, áruló, mi van eladó« és köztük van az Alajos bácsi is, a bankból. És hallani, ahogy mondják: »védd magad«, de az Adamecz már nem tud énekelni és akkor beteszik a pincébe, ahol nem kap enni és már nagyon éhes

és sir és akkor egyszerre csak lejön a pincébe az Ajda szakácsné, hogy ő hozott neki enni, de akkor már olyan sötét van, hogy nem találják meg a szájukat és fönt az első emeleten röhögnek rajtuk és akkor olyan buták, hogy nem látják, hogy elől ki lehet jönni a pincéből és felmenni az emeletre és ha jön a házmeister, azt pofon kell vágni és akkor mikor mindketten lefeküsznek aludni és nincs tovább.

Carusly Tm

Halálra gázolták a saját lovai

Egy adai földbirtokos halálos szerencsétlensége

Adáról jelentik: Halálos szerencsétlenség történt csütörtökön délután a község főuccáján.

Petrovics Koszta autója, amelyet Fehér István sofför vezetett, nagy sebességgel haladt az uccán. Török Imre földbirtokos kocsija szembe jött az autóval, amelytől a lovak megbokrosodtak és elragadták a kocsit. Török kétségbeesett erőfeszítést tett, hogy a vágatólovakat megfékezze. Félóráig száguldottak a lovak keresztül-kasul az uccákon. Egy fordulónál a földbirtokos elvesztette az egyensúlyt, kizuhant a kocsiból és a kerekek közé esett. A lovak a fáradt-

ságtól megálltak és Törököt kimentették a kerekek közül. Az előhívott orvos megállapította, hogy a kerekek Török mindkét lábát több helyen összetörték, ezenkívül fején és karjain súlyosan megsérült.

Törököt a lakására szállították, ahol pénteken reggel nagy kínok között kiszáradt.

A rendőrség megindította a nyomozást annak megállapítására, hogy a halálos katasztrófaért kit terhel a felelősség. A közszertethen álló földbirtokos tragikus halála általános részvétet keltett.

Husz millió dinárral redukálták a szubotikai adókiivetéseket

A városi adóhivatalban minden adózó megtudhatja, hogy mennyi a végleges adója

A szubotikai pénzügyigazgatóságnál működő adófelszámamlási bizottság, amely az 1918—1921. évekre kivetett adók ellen beadott felebbezéseket tárgyalta, pénteken befejezte működését. Az adófelszámamlási bizottság egy évvel ez előtt alakult meg és azóta mintegy háromezer felebbezésben hozott határozatot.

Az adófelszámamlási bizottság határozatát ötszáz esetben megfélebbezték a pénzügyminisztérium adóügyi vezérigazgatóságához és a felebbezések ötven-százalékában már végleges döntést hoztak. Eszerint csak körülbelül kétszázötven adófizető polgár felebbezése van még függőben. Értesülésünk szerint az adófelszámamlási bizottság a felebbezések folytán az 1918—1921. évekre kivetett vagyoni- és hadinyereség adók összegét hozzávetőlegesen tizenöt-huszmillió dinárral csökkentette,

ami az 1918—1921. évre kivetett adók összegének nyolc-tíz százalékát teszi ki. Ez bizonyítja legjobban, hogy milyen

nagy szükség volt az adófelszámamlási bizottság létesítésére, amit annak idején a szubotikai kereskedők és gyárosok egyesületének kezdeményezésére szerveztek meg. Az 1920—21. évben működő adókiivető bizottságok, amelyek az 1918, 1919, 1920 és 1921. évekre rótták ki az adókat, mint az adófelszámamlási bizottságok munkájából kitűnik, igen könnyen fogták fel hivatásukat. Azonkívül az adóreferensek nem voltak idevaló emberek, nem ismerték az itteni viszonyokat, hanem nagyon sok esetben a tévesen kiállított adóvallomási ívek és rossz értesülések alapján rótták ki óriási összegeket a polgárságra.

Az adófelszámamlási bizottság kimutatták készített az összes szubotikai adófizetőkről, amit megküldtek a városi adóhivatalnak. A kimutatásból kitűnik, hogy az adófizetőknek mennyi adót kell fizetniük. Ezért ajánlatos, ha mindenki személyesen győződik meg a városi adóhivatalban az 1918—1921. évekre kivetett adók véglegesen megállapított összegéről.

Váratlanul felmentették

az ármentesítő társulatok kormánybiztosait

A szombori polgármester helyett egy portást, a vármegyei főjegyző helyett egy lakatost neveztek ki kormánybiztosnak

Szomborból jelentik: Bács megye és Baranya dunamenti községeiben évek óta működnek az ármentesítő társulatok, amelyeknek az a feladatuk, hogy az érdekeltek költségén megalkotott védőművek segítségével a községek határait lehetőleg megvédjék az árvíz ellen. Az ármentesítő társulatok működése ellen soha nem merült fel panasz és még az ideiglenes áradások után is mindenki tisztában volt azzal, hogy az ármentesítő társulatok tehetnek legkevésbé arról, hogy vagyoni- és értékek milliói pusztultak el.

Az árvíz pusztításának emléke még sokkal élénkebb, semmily ideje volna kutatni azt, hogy ki a bűnös azokban a mulasztásokban, hogy a töltések nem voltak megerősítve, hogy a Duna med-

év előtti árvíz pusztításából nem tanultak. Meg lehet állapítani azt, hogy az összes ármentesítő társulatok kormányellenőrzés alatt dolgoznak, hogy valamennyi idejekorán figyelmeztette a minisztériumot a védelmi intézkedések megtételére, a minisztériumban azonban sem a figyelmeztetésnek, sem a sürgétésnek nem volt semmi fogantatja. Az is megállapítható, hogy a veszedelem óráiban valamennyi ármentesítő társulat kormánybiztos a legnagyobb erőmegtöltéssel dolgozott és köztudomású, hogy jelentékeny érdemük van abban, hogy az a veszedelem, amely végig pusztított a Duna mentén, nem járt még nagyobb kárral.

Ezekután érthetően kinos meglepetést kelt, hogy a földművelésügyi minisztérium pénteken rendeletet küldött Bács-

megye főispáni hivatalához s a rendelet minden indokolás nélkül váratlanul felmentette állásából valamennyi ármentesítő társulat kormánybiztosát és mindjárt ki is nevezte utódaikat.

A közfunkcionáriusok váratlan elcsapása és kinevezése már nem meglepetés, azonban ahogy a földművelésügyi minisztérium ezt a kérdést elintézte, az még a multak tapasztalatai után is kinos megdöbbenést kelt. Régi szokásjogon alapul, hogy a mindenkor szombori polgármester végzi a kormánybiztosi teendőket a szomborvidéki ármentesítő társulatnál. Ehhez a szokáshoz híven dr. Tomics György szombori polgármester volt a bezdánszigeti, margitszigeti és szomborvidéki ármentesítő társulat kormánybiztosa. Tomics helyett kinevezték erre a tisztségre Bosnyák Mijót, aki mind a mai napig derék portása a belmonasztíri cukorgyárnak és nem valószínű, hogy ebben a minőségében valami nagy gyakorlati ismeretekre tehetett szert az ármentesítés terén. Felmentették Marinkovics György vármegyei főjegyzőt is, akit az árvíz alatt végzett önfeláldozó működésért Ófelségétől kezdve minden illetékes tényleg dicsőre elismeréssel illettek. Marinkovics főjegyző helyett Palics József szombori lakatosmestert neveztek ki kormánybiztosnak.

Az újonnan kinevezett kormánybiztosok kivétel nélkül buzgó hívei a Radics-pártnak. A közvéleményben épen az kelt nagy megütközést, hogy a Radics-párti földművelésügyi miniszter, ha már a régiekkel nem volt megelégedve, nem is igyekezett olyan kormánybiztosokat kinevezni, akiknek gyakorlati érzékük vagy szakismeretük van, hanem az árvízet kortesérdemek jutalmazására akarja felhasználni.

Minthogy az ármentesítő társulatoknak autonómiája van, valószínű, hogy az új kormánybiztosi kinevezések ellen maguk a társulatok is tiltakozni fognak.

Szabadrábra helyezték a moli kasszarablás egyik gyanúsítottját

Berger Dezső ellen nem merült föl semmi terhelő adat

A szubotikai törvényszék vizsgálóbírája pénteken délelőtt elrendelte Berger Dezsőnek, a moli kasszarablás egyik gyanúsítottjának szabadlábra helyezését.

Berger tudvalevőleg a Bálint-testvérek sztaribecseji gabonakereskedő cég főkönyvelője volt és a gabonaátvételi szezonban a cég megbízásából Szántó Józsefnél, Bálinték moli bizományosánál dolgozott. Augusztus 6-án éjjel Szántó raktárába ismeretlen tettesek betörték és a pénzszekevényből a Bálint-testvérek tulajdonát képező négyszázharmincezer dinárt ellopták. A betöréssel Szántó Józsefet és Berger Dezsőt gyanúsították, mert a betörést megelőző este ők tartózkodtak legutoljára a helyiségben és a pénzszekevény egyik kulcsa Szántónál, a másik Bergernél volt. A nyomozás során mindkét gyanúsítottat letartóztatták és beszállították őket a szubotikai ügyészség fogházába, annak ellenére, hogy Berger Dezső megbízhatóságát maguk a károsult Bálint-testvérek igazolták.

A titokzatos betörés ügyére még nem sikerült világosságot deríteni és a vizsgálat még mindig nem fejeződött be, azonban Berger ellen mindaddig semmiféle kompromittáló adat nem merült fel és a szubotikai törvényszék vizsgálóbírája pénteken elrendelte a könyvelő szabadonbocsátását, azzal az indoklással, hogy további fogvatartására nincs semmi ok.

Berger péntek délelőtt el is hagyta az ügyészség fogházát.

Szántó József, aki ellen nemcsak a kasszarablás ügyében, hanem más ügyekben is tovább folyik az eljárás, továbbra is letartóztatásban mar-

Sakk a sakkmeisternek

Beograd és Zagreb sakkmeisterei a hatvannégy kockás tábla helyett ujságokban viaskodnak

A jugoszláv sakk-élet két centruma: Beograd és Zagreb között az utóbbi időben heves vita fejlődött ki a budapesti sakkverseny miatt.

A vitára, mely a beogradi Vreme és a zagrebi Jutarni List hasábjain folyik, az adott okot, hogy a nemzetközi sakk-szövetség budapesti versenyén a beogradi versenyzők fényes győzelmet arattak. A versenyen résztvevő sakk-játékosokat azonban nem a zagrebi sakk-főszövetség jelölte ki, hanem Beograd, miután Vukovics zagrebi sakkmeisternek, a sakk-szövetség titkárnak nézeteltérései támadtak a pesti rendezőbizottsággal. Amint a beogradi versenyzők csoportja, köztük dr. György Imre szuboticaai ügyvéd visszatértek, Vukovics a zagrebi Jutarni Listben cikket írt, melyben a vádak lavínját zúdította Ovadija dr. beogradi ügyvéd, az ismert sakk-mester ellen.

A támadás visszhangra talált: Ovadija a Vreme október 14-iki számában felelt Vukovics mesternek és szeméreteltette, hogy a Beograd és Zagreb között fennálló békés viszony felborítására és a kapcsolatok megszüntetésére törekszik. Ovadija cikkében többek között azt írta Vukovics mesterről, a Sakovski Glasnik szerkesztőjéről, hogy fogalma sincs a sakkról, mert mikor azt kérdezték tőle, ismeri-e Bachman Ludvigot, a sakkirodalom világhírű megteremtőjét, azt felelte — nem, ami egy sakkozó szemében annyit jelent, mint mikor egy katonatiszt nem tudja, ki az a Napoleon. Ovadija megtámadta Kosztics Boris világhírű jugoszláv sakk-mestert és György Imre dr. mestert is, akiről Ovadija szerint Vukovics elérte azt a versenyeken tanúsított magaviseletével, hogy ma már egyetlen külföldi versenyre sem hívják meg.

Ovadija a cikk végén bejelentette, hogy ezzel még nem fejezte be a vitát és a jövőben felelni fog Vukovics egyéb vádaskodásaira is.

A vajdasági, a horvátországi, de általában az ország összes sakkbarátai kíváncsian várják, hová fog vezetni és hogyan fog végződni a két sakk metropolis versengése — az elsőségért.

Szentai kereskedők

panaszai és kívánságai

A kereskedelmi egyesület akciót indít a vámsérelmek orvoslására

Szentáról jelentik: A szentai kereskedelmi egyesület csütörtök este választmányi ülést tartott, amelyen a választmány minden tagja megjelent. A gyűlésen dr. Zagorica Iván közjegyző elnökölt. Az egyesület titkárnak a hivatalos elfoglaltsága miatt lemondott Uvalics Vladimir igazgató-tanító helyébe Hufnusz Leontint választották meg. A választmány az október 24-iki noviszadi kereskedelmi kongresszusra, amelyet a noviszadi kereskedelmi és iparkamara hívott egybe, dr. Zagorica Ivánt, Gilics Milorádot és Izsák Dezsőt küldte ki.

Ezután a választmány több tagja szólalt fel és különösen a vámmizériák miatt panaszkodtak. Felemlítették többek között, hogy a vámhivatal, amikor többféle árut kell egyszerre elvámolni, többnyire valamennyit a legnagyobb vámtétellel sújtja. Így selymet és a selyem között levő jutát és papirost egyaránt a selyem vámtételével vámozzák el. Egy kereskedő három csomagban kapott ugyanolyan árut. Az egyik csomag után nyolcvan dinár, a másik után pár nap múlva 126, a harmadik után pedig — ismét néhány nappal később — 95 dinár vámot fizetettek. A választmány megbízta Hufnusz titkárt, hogy foglalja írásba a vámsérelmeket és panaszait felterjesztik Radonics Jovánhoz, a szuboticaai kerület országgyűlési képviselőjéhez, akit felkérnek, hogy járjon közbe a vámanomáliák mielőbbi megszüntetése érdekében.

Több felszólalás hangzott el a vasúti teherszállítási tarifa ellen és felpanaszolták,

hogy a tisztviselő szövetkezet, amely különleges kedvezményeket élvez, alapszabályai ellenére nem csupán tagjainak ad árut.

Elhatározták még, hogy a kereskedelmi egyesület deputációt küld a noviszadi postaigazgatósághoz, hogy Szentán vezessék be az éjszakai telefonszolgálatot és a várost kapcsolják be a temesvári és bécsi telefonforgalomba. Végül elhatározták, hogy mozgalmat indítanak, hogy a néhány héttel ezelőtt megszüntetett vonatjáratokat, különösen a reggel hét óra után Szuboticára induló vonatot újból állítsa vissza a szuboticaai vasutigazgatóság.

Latinicát kell használni a szuboticaai városházán

Gyorgyevics Dragoszláv polgármester rendeletei az új hivatalos órákról, a latinicáról és a tisztviselők előzékenységéről

Gyorgyevics Dragoszláv szuboticaai polgármester hivatalba lépésének első napján több rendeletet adott ki, amelyekkel az a célja, hogy a városháza adminisztrációját a régi háboru előtti kerékvágásba hozza.

Az első rendelet az új munkaidőre vonatkozólag intézkedik. A városházán ezután délelőtt nyolc órától tizenkettőig és délután háromtól hatig lesz hivatalos óra. Feleket azonban csak délelőtt fogadják. A polgármester utasítása szerint a restanciákat minden ügyosztályban legkésőbb egy éven belül el kell intézni, különben a mulasztásért felelőssé teszi az illető hivatalnokokat. A délutáni munkaidő bevezetésével egyidejűleg részleges tisztviselőredukció lesz. Illetékes helyen ugyanis arra számítanak, hogy az új munkabeosztás folytán több hivatalnok le fog mondani. Ezeknek a helyét nem fogják betölteni, mert az új munkabeosztás bevezetésével kevesebb munkaerőre lesz szüksége a városnak.

A másik rendelet a cirilica és latinica ügyét tisztázza. Gyorgyevics polgármester körrendeletben utasította a hivatalnoki kart, hogy tekintettel a lakosság zömére, amely latinicát használ, a hiva-

talokban a latinicát alkalmaz-

zák.

A ciril betűvel megírt kérvényeket és más beadványokat azonban a jövőben is cirilicával kell elintézni és ilyen esetekben cirilírásos határozatokban kell az illető felet kérvénye elintézéséről értesíteni.

A harmadik rendelet **türelemre, törvénytiszteletre és udvariasságra hívja fel a hivatalnokokat.**

— Elrendelem — mondja a polgármester — hogy a városi közigazgatás közegei a polgársághoz való viszonyukban egy demokratikus állam törvényeinek s egy kulturközösség szokásainak szellemét kövessék. A hivatalnokok legyenek kivétel nélkül mindenkiel előzékenyek és mindenkit türelmesen hallgassanak meg. Erőszakosságot, gorombaságot nem tűrök meg és a kihágásokat kiméletlen szigorúsággal fogom büntetni.

Gyorgyevics Dragoszláv polgármester a sajtó munkatársai előtt szombaton délelőtt fog programjáról részletes nyilatkozatot tenni. Az új Szuboticának első szerb polgármestere a magyar kisebbségi kérdéssel és nyilatkozni fog a sajtó számára.

Ujabb verekedések a budapesti egyetemen

A bajtársi szövetségek tagjai véresre verték a zsidó hallgatókat

Budapestről jelentik: Hosszabb szünet után péntek délelőtt ismét felújultak a verekedések a budapesti egyetemen. Már szerdán délelőtt Méhely Lajos egyetemi tanár, az ismert fajbiológus kollokviuma után ismeretlen fiatalember a sötét egyetemi folyosón botokkal megtámadta a zsidó gyógyszerészhallgatókat és négy zsidót agyba-löbe vertek. A verekedést igazoltatások és újabb tetteges inzultusok követték a Trefort-kertben, ahol többek közt egy fiatal egyetemi hallgatót is inzultáltak a tányérsapkás diákok.

Az inzultált egyetemi hallgatók pénteken újból megjelentek Méhely Lajos előadásán és amikor tizenegy óraor kijöttek az előadóteremből, ijedten látták, hogy a folyosó sötét oldalán a bajtársi szövetségek képviselőit viselő nagyobb csoport fajvédő diák várakozik rájuk. Az előadóterem aijaiában egy gyógyszerészhallgató állt, aki a teremből kilépők közül kiválogatva a zsidó hallgatókat, rájuk mutatott és odaszólt a folyosón várakozó társainak:

— Ez zsidó!

Erre a jeladásra a tányérsapkás fiatalemberek kiragadták a sorból a zsidó egyetemi hallgatókat, akiket ököllel agyba-löbe vertek és a folyosón végigráncigálva kilöktek az épületből. Az inzultált hallgatók közül különösen négy zsidó vallású diákot vertek meg súlyosan.

A megvert zsidó hallgatók éppen azon tanakodtak, hogy mitévők legyenek és hogy együttesen tegyenek-e panaszt a rektornál, amikor a jogi egyetemről hasonló verekedések híre érkezett. Csakhamar megérkezett véres fejvel és összekarmolt

arccal a jogi fakultás egy zsidó hallgatója is és hírül hozta, hogy Szentmiklóssy professzor előadása után az idén beiratkozott zsidó hallgatókat a fajvédő diákok véresre verték.

Ugyancsak verekedések voltak a közgazdasági egyetemen is. Érdekes azonban, hogy az egyetem három fakultásán provokált verekedések zsidó hőseit egyetemi hallgatók közül senki sem ismerte meg. A verekedők nagyrésze huszonöt-huszonnyolc éves fiatalember. A verekedők mindenütt csoportosan gyülekeztek az egyetem folyosóin és legnagyobb részük hajadonfóval — tehát a bajtársi szövetségek tányérsapkája nélkül — vett részt a verekedésben. A folyosókon gyülekező idegenek adott jelre, mindenütt egyszerre kezdtek meg az igazoltatást és a zsidó hallgatók verését, amit feltűnően sietve végeztek. Az igazoltatások és verekedők mindenünnen a leghirtelenebbül elszöktek. A megvert zsidó diákok határozottan azt állítják, hogy az igazoltatások és verekedők közül egyetlen kollégájukat sem ismerték fel és így az a feltevés, hogy a verekedést az egyetemre betolakodott idegen fajvédők rendezték. Az illetékes hatóságok megindították a nyomozást a verekedők kilétének megállapítására.

Lakodalmi és keresztelői torták és sütemények

...jól elkészítve... (z)lés... kivételben...
...:... olesón kapható... :...:

STEINER CUKRÁSZDÁBAN
SU-OTICA TELEFON 206. 9077

Épül

a gazdák cukorgyára

Sztariszivacon megkezdték az új cukorgyár építését

Szomborból jelentik: A cukorrépa-termelők már régebben nincsenek megelégedve azzal a beváltási árral, amelyet a cukorgyárak a répáért fizetnek és minthogy az áremelésre vonatkozó tárgyalások nem jártak eredménnyel, a répa-termelők már régebben jelentős lépésre szánták el magukat. Nemrég megalakult a répa-termelők szövetkezete, amely tervbe vette egy modern cukorgyár felállítását.

Az előkészítő munkálatok már nagymértékben előrehaladtak, a szükséges részvénytöke lejegyzése megtörtént annak ellenére, hogy részvényesek csak répa-termelők, vagy répa-termeléssel is foglalkozó földbirtokosok lehetnek. A gyárat Sztariszivacon, a Sztapári-ut mentén építik fel és a földmunkálatok már megkezdődtek. A telepengedély megadása tárgyában szombaton a helyszínen helyszíni tárgyalás lesz, amelyen Bikár Mirkó szombori főszolgabíró, Gradjanski Péro, az állami építészeti hivatal vezetője, a szuboticaai vasutigazgatóság, valamint a noviszadi Inspekcia Rada képviselői vesznek részt. A gyár berendezését a prágai Skoda-művek szállítják s teljesen a modern cseh szövetkezeti cukorgyárak mintájára készül.

Az új cukorgyár, valamint a szintén szövetkezeti alapon épülő mütrágyagyár bizonyára fontos tényezője lesz a vajdasági gazdasági életnek s hozzájárul ahhoz, hogy a gazdák számára a földművelést produktívabbá tegye.

A becskerekeli vizsgálóbíró

Gots Endre szabadlábra helyezése mellett döntött

Az államügyész a vádtanácshoz felebbezett — Szombaton délelőtt határoz a vádtanács a letartóztatott orvos ügyében

Becskerekről jelentik: Makszimovics Szvetiszláv államügyész csütörtökön délben tette meg indítványát a vizsgálóbírónál Gots Endre ellen a vizsgálati fogság elrendelésére vonatkozólag. Trifunac Bozsidar vizsgálóbíró pénteken délelőtt részletesen kihallgatta Gots Endrét az ellene emelt súlyos vádakról.

Közben a délelőtt folyamán jelentkezett az ügyészségen Batanecsevics Szredoje szajáni községi jegyző, hogy tanuvallomást tegyen. Elmondotta, hogy az 1919. évben Szerbelemér községben segédjegyzői minőségben működött és 1919. őszétől decemberig, amíg a községben volt, jól ismerte Gots Endrét, aki akkoriban kolozsvári egyetemi tanárnak adta ki magát. Azonnal a vizsgálóbíróhoz utasították Batanecsevicset és a vizsgálóbíró szembesítette Gots Endrével, aki tagadta, hogy 1919-ben Eleméren tartózkodott volna, hanem azt állította, hogy csak 1920. januárjában költözött oda. Megerősítette azonban, hogy Batanecsevicset ismerte, mire a tanu kijelentette, hogy mégsem tévedett, mert 1920-ban ő már nem volt Eleméren, tehát Gots Endre csak úgy ismerhette, ha előzőleg is ott lakott.

A kihallgatás befejeztével Trifunac vizsgálóbíró kihirdette végzését, amely úgy szól, hogy Gots Endrét a további vizsgálat tartására szabadlábra helyezi. A végzés indokolása kimondja, hogy Gots Endrének Becskereken háza, vagyona és állandó foglalkozása van, így tehát szökésétől nem kell tartani.

Makszimovics Szvetiszláv államügyész a vizsgálóbíró döntése ellen felebbezést jelentett be, amely szombaton délelőtt kerül a törvényszék vádtanácsa elé. Gots Endre egyelőre tovább is a fogságban maradt és szombaton délelőtt hirdeti ki előtte a vádtanács, hogy letartóztatásban marad-e, vagy szabadlábra kerül.

A nyomravezető ujság

A Bácsme gyei Napló h iradása alapján ismertek fel egy veszedelmes betörőt

Noviszadról jelentik: Mint a Bácsme gyei Napló megírta, a noviszadi rendőrség egy Pánics Szvetozár nevű gyanús egyént vett őrizetbe, akit egy soffőr feljelentésére tartóztatnak le.

Pánics Szvetozár szerdán a déli gyorsvonattal Vrbászra érkezett és a pályaudvaron nyomban autót bérelt, amely visszavitte Noviszadra. A soffőrnek feltűnt, hogy valaki Noviszadról a gyorsral Vrbászra érkezik, hogy a pályaudvarról azonnal autón visszautazzék Noviszadra és óvatosságból Lám Lajos nevű barátját vitte magával az utra.

Utközben kikérdezték az ismeretlen és gyanús idegent, aki csendőrnök mondta magát. Noviszadra azért utazik — mondotta — mert meghalt az ügyvéd bátyja, akinek temetésére jött el. Pánics azonban utasította a soffőrt, hogy mégis inkább a vasúti állomásra vigye. Ez teljesen gyanússá tette az idegen viselkedését. Az ismeretlen látva a soffőr és társa gyanakodását, a soffőrt és kísérőjét egy vendéglőbe hívta meg, ahova röviddel utóbb a soffőr figyelmeztetésére egy rendőrtizedes lépett be és igazoltatta az idegent, aki a mitrovicai fegyházban kiállított elbocsátási bizonyítvánnyal Pánics Szvetozárnak igazolta magát. Pánicsot előállították és nyomoznak előlétele után.

Péntek reggel a noviszadi rendőrséghez Lality község előjáróságának távirati értesítése érkezett, a melyben hivatkozással arra, hogy a Bácsme gyei Naplóból értesültek Pánics Szvetozár letartóztatásáról, közlik, hogy Pánics igazi neve Bricsics-Pánics Szvetozár többször büntetett veszedelmes betörő, aki pár nappal ezelőtt Lalityon Jovanovics György dobrovóljácánál betört és tízezer dinár készpénzt és egy ruhát lopott. A lalityiak arra kérték a noviszadi rendőrséget, hogy a betörőt szolgáltatassák át nekik. A noviszadi rendőrség Pánicsot Lalityra kísértette.

A bukott bank váltói

A szarajevói Slavenska Banka igazgatója bünvádi feljelentést tett a bank kormánybiztosa ellen

Szarajevóból jelentik: A Slavenska Banka bukása folytán a szarajevói fiókinézet is beszüntette a kifizetéseket. A Slavenska szarajevói fiókjánál hétszáz ezer dinár rug a betevők követelése. Komplikációk támadtak a folyószámiák fedezésére szolgáló váltók körül és emiatt bünvádi feljelentés is történt — a fiókinézet igazgatója részéről egy másik társaság igazgatósága ellen, aki mellesleg a csődbejutott bank kormánybiztosa lett.

A Slavenska Banka átadott a Spas G. m. b. H.-nak néhány váltót, amelyek a szarajevói kereskedők folyószámlatartozásainak fedezetül voltak a banknál. A Spas a váltókat cedálta egy másik szarajevói bankra, amely a váltókat sorra megóvatolta. Az így óvatolt váltók összege több mint egy millió dinár. Az érdekelt kereskedők panaszt emeltek az eljárás miatt a szarajevói kereskedők egyesületénél, amely ülést tartott az ügyben s a kereskedelmi és iparkamarához fordult közbenjárásért.

Eközben történt, hogy a Slavenska Banka fiókjának igazgatója, Szpászics, feljelentést tett a Spas igazgatója, Somogyi ellen, hogy erőszakkal vette el tőle a váltókat. Ezzel szemben Somogyi igazgató, akit a kereskedelemügyi minisztérium a Slavenska Bankához kormánybiztossá nevezett ki, azt vallotta a rendőrségen, hogy a bank cenzora, dr. Mandics telefonutasítást adott Szpászics igazgatónak a váltók kiszolgáltatására, a Spas-nál érdekelt szegény muzulmán földműves családok érdekében.

A bonyolult ügyben a rendőrség még nem fejezte be a nyomozást.

LEGUJABB — — — Megalakult az új Bethlen-kormány

Szeitovszky a belügyminiszter, Hermann Miksa a kereskedelemügyi miniszter

Budapestről jelentik: Bethlen István gróf pénteken kihallgatáson jelent meg Horthy Miklós kormányzó-nál, aki Bethlent miniszterelnökké designálta.

A designált miniszterelnök azonnal bemutatta az új kabinet listáját, amelyet a kormányzó elfogadott. Az új Bethlen-kormány összetételében csak az a változás történt, hogy a lemondott Rakovszky Iván helyett Szeitovszky Béla, a nemzetgyűlés elnöke lett a belügyminiszter, Valkó Lajos helyett pedig, aki a régi Beth-

len-kormányban a kereskedelemügyi és külügyi tárcát látta el, Hermann Miksa egyetemi tanár egységspárti képviselő lett a kereskedelmi miniszter.

Az új kormány kinevezése a hivatalos lap szombati számában jelenik meg. A nemzetgyűlésen az új kormány hétfőn mutatkozik be. A kormányzó az új kormány kinevezésével egyidejűleg kinevezte belügyi államtitkárrá Sztranyovszky Sándor nográdme gyei főispánt, aki erőskezű politikus hírében áll.

LOHENGRINKISASSZONY

Ingyen regény a Bácsme gyei Napló minden olvasójának

A Bácsme gyei Napló vasárnapi számai, amint az olvasó már bizonyára észrevette, azzal az ambícióval készülnek, hogy a heti folyóiratokat is pótolják. A Vajdaságban nem jelenik meg szépirodalmi hetilap s a mi szomorú viszonyaink mellett nem is lehet arra gondolni, hogy hamarosan akad szerkesztő és kiadó, aki a közönség közönyével szemben fel merné venni a meddő küzdelmet.

Nagyon súlyos gazdasági viszonyok közt élünk s az egyetemes panasz, amelytől a Vajdaság visszhangos, talán soha nem volt jogosultabb, mint ma. De ha igaz is mindez, a legnagyobb mértékben jogosultabban, hogy mindenre inkább telik pénz, mint magyar újságra, amely pedig magyar nyelven küzd a magyarság igazáért, amely a magyar kultúra szeretetében akarja megtartani a felnőtteket s a magyar kultúra szeretetére akarja ránevelni a jövő generációt.

Ez a közöny, amely felénk árad, megöl minden kezdeményezést s emiatt kell vállalni a Bácsme gyei Napló-nak azt a feladatot is, hogy túl a napilap keretein, képes szépirodalmi lapot is adjon, ilyené alakítsa át a vasárnapi mellékletét.

Hogy a vasárnapi melléklet még inkább betöltse ezt a feladatát, jövő vasárnap, október 24-én regény-közlését is megkezdjük. A Bácsme gyei Napló vasárnapi regényét

Forró Pál, az ismert nevű magyar író írja s a címe: Lohengrin kisasszony.

A regény egy fiatal művész-romantikus szerelmi kalandját meséli el. A művész megszeret egy varrólányt, akiről azt hiszi, hogy nagyralátó s ezért állandóan hazudik szerelmesének. Többek közt azt hazudja, hogy ő valójában durgazdag gróf. A történet folyamán kiderül a hazugság, de kiderül az is, hogy a szeretett nő voltaképpen igazi grófnő, hatalmas paloták s hatalmas vagyonura, aki megszerette a művészt, aki — érte hazudott.

Amíg mindez így elrendeződik, rengeteg humoros helyzet s érzelmes, megrikató jelenet váltakozik Forró Pál regényében, amely mindig izgalmasan érdekes.

Az új regény, amelyhez Balázs Árpád készíti az illusztrációkat, vasárnaponként folytatódik s a Bácsme gyei Napló az egyes folytatásokat könyvalakban közli, úgy hogy az olvasónak csak össze kell gyűjteni az egyes folytatásokat s mire a regény véget ér, egy értékes, illusztrált könyvvel lesz könyvtára gazdagabb. A Bácsme gyei Napló kiadóhivatala vállalja, hogy minden olvasónak, aki a regény befejezése után a folytatásokat összegyűjtve beküldi, teljesen ingyen beküldi a regényt, úgy hogy a folytatásos regény egyes folytatásaiból diszes könyv lesz, amit mindig szívesen lapoz a Bácsme gyei Napló minden olvasója.

Lemondott az osztrák kormány

A tisztviselők az új kormány megalakulásáig várakozó állápontra helyezkednek

Bécsből jelentik: Az állami tisztviselők sztrájkja ügyében a csütörtök este lefolytatott tárgyalások következtében teljesen elmérgesedett a helyzet. Pénteken déli tizenkét óra előtt néhány perccel teljes tájékoztatásig uralkodott még a kancellári hivatalban is. Ramek kancellár tudvaleg azzal bocsátotta el csütörtök este az állami tisztviselők szövetsége huszonötös bizottságának küldöttéit, hogy az engedékenység terén tovább nem mehet el és ha az állami alkalmazottak a kormány javaslatával nem érik be, akkor számoljanak azazal, hogy ezenül már mással kell tárgyalniok, mert a kormány benyújtja lemondását.

A kancellár kijelentése következtében péntek délelőtt az állami hivatalnokok közt elmérgesedett a hangulat

és a technikai unió, amely a posta- és távirat alkalmazottakat foglalja magában, sürgette hogy a sztrájkot azonnal kezdjék meg.

Egész Bécsben percek alatt elterjedt a riasztó hír, hogy déli tizenkét órakor a telefon és táviró alkalmazottak beszüntetik a munkát.

Ezzel szemben a kancellári hivatalban hangsúlyozták, hogy Ramek kancellár állandóan tárgyalásokat folytat a szakminiszterekkel és

a kormány egy negyedik javaslatot dolgozott ki, amelyben azonban az engedmények alig mennek túl az eddigieken.

Éppen ezért a kormány maga is számolt a déli órákban azzal az eshetőséggel, hogy ki fog törni a hivatalnoksztrájk és a kancellár el volt szánva arra, hogy

ebben az esetben benyújtja lemondását.

Az állami tisztviselők szövetségének küldöttsége délben átvette Ramek kancellártól a kormány új javaslatát és a huszonötös bizottság nyomban utána ülésre ült össze, hogy végleg határozzon magatartásáról. A huszonötös bizottságban valamennyi tisztviselői ág képviselve van és ez a bizottság van hivatalba dönteni a sztrájk kérdésében. A sztrájk kitörését kormánykörökben is egész bizonyosra veszik, bár a bizottság döntését csak a késő esti órákban hozzák nyilvánosságra. Beavatott körök szerint

bizonyos, hogy a huszonötös bizottság a sztrájk mellett dönt és a tisztviselősztrájk hétfőn reggel fog kitörni,

tekintettel arra, hogy Ramek kancellár kijelentése szerint a péntek déli javaslat volt a kormány utolsó ajánlata és a huszonötös bizottság elfogadhatatlannak tartja ezt a javaslatot is.

Este hat órakor a kormány minisztertanácsra ült össze, amelyen elhatározták, hogy

a kormány benyújtja lemondását.

Ramek kancellár az esti órákban nyújtotta át az összkormány lemondását Hainisch köztársasági elnöknek. A lemondás oka, hogy a kormány és tisztviselők között folyt tanácskozások eredménytelenül megszakadtak.

A huszonötös bizottság péntek délutáni ülésén úgy határozott, hogy

szombat délben tizenkét órakor megkezdik az előkészületeket az általános sztrájkra.

A végrehajtóbizottság határozata után este hat órakor összeült a minisztertanács és egy negyedórás tanácskozás után elhatározta lemondását. A nemzetgyűlés kedden veszi tudomásul a kormány lemondását. A nemzetgyűlés összehívja a főbizottságot, amely javaslatot tesz az új kormány összeállítására vonatkozólag.

A kormány lemondásával a sztrájk veszélye egyelőre elmúlt, mert a tisztviselőszervezetek az új kormány megalakulásáig várakozó álláspontot fognak elfoglalni.

Megkezdtek

az Apatin—szontai töltések kijavítását

Apatinból jelentik: A Duna áradása következtében teljesen elpusztult töltések kijavítását megkezdtek. Az Apatin-szontai ármentesítő társulat területén tartozó két kilométer hosszú töltés akarják elsősorban rendbehozni. Ezen vonatkozólag a szükséges előkészületek már régebben megkezdődtek.

Nagyban hátráltatja a munkálatoikat, hogy sok helyen másfél méter vastag homokréteg borítja a földet.

Elsősorban ezeket az akadályokat akarják leküzdeni, ezért a két kilométeres szakaszt részekre osztották és a munkálatokat fokozatosan fogják kiterjeszteni és a földet a Duna üledékeitől tisztítani. A két kilométeres szakas mintegy kétezer négyszögöl ilyen munkával elárasztott terület van.

Az árterület ilyen helyeit felparcellázták és az egyes parcellák megteremtésére hétfőn árlejtést hirdettek. A munkálatok minden egyes parcellára egy embert és husz kocsit köteleztek letelepíteni. Palatinac János vállalkozó tette a legkielégítőbb ajánlatot és 13.86 dinár átlagot szabott négyzetméterenként. Az előzetes számítások szerint a töltések rendbehozásához

százezer köbméter földre lesz szükség.

A töltés koronája öt méter széles lesz, a víz oldalán erős lejtőpadkával. A gátak alapjául tizenegy katasztrálé hold földet, az anyagdöröknök pedig huszonkét holdat használnak föl. A műszaki munkálatokat Rujer Ferenc mérnök és Zsikics Tódor, a társulat szakaszmérnöke vezetik.

HIREK

Palics őszi aranyban

Ugy álltak a tóparton, mint két csodáradóbbent kisgyerek. A víz, mint millió kék szem felvillogtatta a tófenék szépségeit, az ezüsthajú halakat és zöld fővenyruhában a halottakat, akiket a szerelmes víz magába ölelt és nyirkos hinárral odaláncolt a homokhoz. Furcsa ez az őszi délután. Csupa titok, csupa ismeretlen várakozás, nyugtalanság és izgalom. S amikor ott áll az ember a víznél, amely illatos lehetévével bepalástozza a testet, kedve támad meghalni.

Minden bolond gondolat, minden mámoros kiáltás ősszel szakad föl, ősszel akar szabadulni. Valamiképpen megbőrdül az ember, amint érzi, hogy ruháján, testén végigfolyik az arany — körülnéz és a fákról súlyos fűrtökben csurog le a sárga fém, minden, minden pezseg, bugyog a menyboltról lassu patakban lefolyó forró éretől. Finom kontraszt alakul ki: Az égbolt egészségtől duzzadó kékje és a föld sápadt aranyképe.

Ágak, virágok, fűszálak roppannak össze a súlyos sárga sugártól és a hatalmas áradat hőmpolyogva körülveszi, előnti a vért, kristályba ékeli a szívet, ráömlik a vízre, sistereg, égeti a szemet és eszedbe juttatja, hogy milyen szép lenne hanyattfeküdni a vizen, várni, míg az megkristályosodik körülötted — egész a fenéig és amíg egy hatalmas zöldfényű drágakő lesz belőle, közepén, ácsillogva, egy kis pók, egy sápadt arc — egy halott...

Ősszel mindig tele van titokkal, beteges sejtelemmel, halálos érzékenységgel a sziv. Ilyenkor születnek a nagyon bolond és a nagyon bölcs gondolatok. Minden tárgy reflexe új képzeteket dob föl a képzelet horizontjára és a felszabadult gondolat felszabadult cselekedetbe burkolódik.

Egész biztosan láttam, hogy az a két leány aki ott állt a parton a rájuk szakadt őszei est pompájában, legjobban szerettek volna örült sikolyra nyílt torokkal, mint a viharos vágy rohanni, rohanni és elbukni...

Szegedi Emil

*

— **Jegyzői áthelyezések.** Becskerekéről jelentik: A belügyminiszter Brkics Pájó szajáni jegyzőt Jabukára, Vatansevics Szredoje torontál-tordai jegyzőt Szajánra helyezte át.

— **Telecskán megalakult a radikális párt helyi szervezete.** Telecskáról jelentik: Telecskán megalakult a radikális párt helyi szervezete. Elnöknek Németh János gazdálkodót választották meg.

— **Előadás az adóról.** Dr. Fischer Jákó szubotocai ügyvéd vasárnap délelőtt fél tizenegy órakor a Lloyd helyiségében »A mai adózás« címen előadást tart. A Lloyd vezetősége felkéri a tagokat, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg az előadáson.

— **Uj német lap Becskereken.** Becskerekéről jelentik: Vasárnap jelenik meg Becskereken a Volksbote című német hetilap első száma. A lapot Kauffmann István, a Neue Zeit volt szerkesztője szerkeszti.

— **Ramsay Macdonald — hatvanéves.** Ramsay Macdonald, az első angol munkáspárti miniszterelnök, pénteken ünnepelte hatvanadik születésnapját. Pártja, az angol Labour Party, vezérének talán kellemesebb ajándékot is készíthetett volna, mint az angol munkáspárt mai helyzetét. Elkeseredett pártharcok, visszavonás jobbról és balról, a Moszkvával szimpatizálók kizárása, 700.000 bányamunkás sztrájkja kerülnek a volt Premier születésnapjára. Macdonald élete valóságos regény. Filler nélkül került Londonba és megismerkedett a szegénység minden átkával. Valahogy ráterelődik Tommy Lough liberális képviselő figyelmére, aki titkárának veszi az intelligens fiút. Macdonald, Keir Hardie

és még egy páran voltak pionirjai annak a mozgalomnak, amely végül is a liberálisoktól elszakadt független munkáspárt megalakítását eredményezte. Macdonald közben újságíróskodott, majd több sikertelen kísérlet után Leicesterben 1906-ban a parlamentbe választották. Vele együtt ötven munkásképviselő jutott be akkor a House of Commons-ba. 1911-ben lesz a párt elnöke, a háború kitörésekor azonban lemond az állásáról s csak 1922-ben került ismét a parlamentbe.

— **Uj görög-keleti plébános Sztarapalánkán.** Noviszadról jelentik: A sztarapalánkai görögkeleti szerb egyház csüörtökön délelőtt Csirics Milán noviszadi esperes elnökletével egyhangulag plébánossá választotta Nikolics György lelkészt, eddigi adminisztrátort.

— **A Nép kör kulturbizottságának ülése.** A kulturbizottság e hó 17-ikén, vasárnap délelőtt kilenc órakor a Nép kör helyiségében ülést tart, amelyen Prokópy Imre is jelen lesz. Az elnökség kéri a bizottság tagjait s a kultúra iránt érdeklődőket, hogy az ülésen megjelenjen szíveskedjenek.

— **Szerelme Sziciliában.** Katániából jelentik: Giuseppe Canizzaro gazdag szállodatulajdonos már régebb idő óta gyanakodott, hogy megcsalja a felesége. Canizzaro valóságos haditervet dolgozott ki, hogy az asszonyt rajtakapja. Csüörtökön délután végre sikerült in flagranti érni a feleségét Leotta postatitkárjával. Canizzaro a pár láttára szinte önkívületi állapotba jutott. Revolvert rántott és két lövést adott le. Az egyik golyó az asszony tüdejébe furódott, úgyhogy életveszélyes állapotban kórházba kellett szállítani, a másik golyó azonnal megölte a háziarátot.

— **Uj gyermekotthon Pancsevón.** Pancsevóról jelentik: Csüörtökön jött meg az új gyermekotthon Pancsevón. A gyermekotthon harminc szegény gyermeknek ad ellátást, lakást és ruházatot.

— **Negyedmillió autózvezetési engedély — hat hónap alatt.** Párisból jelentik: Frankes és politikai viszonyok ellenére egyre terjed és virágzik a hatalmas francia autóipar s egyre sokasodik az autók száma nemcsak Párisban, de a vidéken is. Érdekesen illusztrálják e hatalmas virágzást a belügyminisztérium most megjelent hivatalos adatai, amely szerint az 1926. év első felében 231.919 új autózvezetési engedélyt adtak ki az erre illetékes rendőrhatalóságok, e számba azonban nincs beleszámítva ama 16 département által kiadott engedély, ahol nem a rendőrhatalóságok, hanem a bányahatalóságok adják ki az engedélyt. Nagyon óvatossággal tehát negyedmillióra lehet becsülni a hat hónap alatt kiadott új autózengedélyek számát s ugyanezzel a kocsival gyarapodott a Franciaország területén szaladó kocsik száma is.

— **Vrsac város hat hold földet adott a tanítóképzőnek.** Vrsacról jelentik: A város legutóbbi közgyűlésén hat hold földet szavaztak meg a vrsaci tanítóképző céljaira. A tanács úgy intézkedett, hogy ha az intézetet elhelyeznék, a föld a város tulajdonába megy vissza.

— **Fellázdak az örültek egy francia tébolydában.** Párisból jelentik: Angoulême-ben a tébolydában szombaton fellázdak az örültek. A tébolydának tíz ápolója az épület fedelére ment fel és a segítségül hívott csendőrség és tüzoltóság ellen téglával és cserepekkel védekezett. Az örültek, a csendőrök és a tüzoltók között a harc több mint hat órán át tartott és ezalatt az idő alatt a megostromlott betegek majdnem teljesen megszédtek az épület tetőzetét. A tüzoltók vizsugarai végül kissé magukhoz térítették az örülteket, akiket a hosszú harc után ismét visszavitték az épületbe.

— **A kereskedők szerzik be a noviszadi rendőrség ujlenyomatát berendezését.** Noviszadról jelentik: A noviszadi kereskedők megbízásából Nánthán Adolf szénkereskedő gyűjtést indított meg a noviszadi rendőrség számára beszerzendő ujlenyomatát berendezés költségeire, ami 20.000 dinárban van előirányozva.

— **A cipőtalp helyett saját karját szabta ki.** Szentáról jelentik: Diron János cipészmeister pénteken bőrvágó késsével cipőtalpat szabott, közben azonban kicsuszott a dikics a bőrből és Diron a balkarját szabdalta össze késsével. Beszállították a szentai kórházba.

— **Felmentett lovagok.** Noviszadról jelentik: Borgyoski Milorad tovarisevói tanító és Csóti Ferenc kiszácsi vasúti hivatalnok azzal voltak vádolva, hogy hatóság elleni erőszakot követtek el, mert a rendőrorjáratot egy nő igazoltatásában megakadályozták. A noviszadi törvényszék bizonyítékok hiányában mindkettőjüket felmentette.

— **A megbokrosodott ló áldozata.** Gajdobráról jelentik: Becker Márton huszonháromeves gajdobrai gazdálkodó pénteken lovát patkoltatta, amikor a ló egy arra haladó autótól megbokrosodott és Beckert bordán rugta. A súlyosan megsérült fiatal embert lakásán ápolják.

— **Hamis cseh bankjegyeket hoztak forgalomba Brünnben.** Brünnből jelentik: Itt letartóztattak egy kereskedelmi utazót, aki hamisított ezerkoronás bankjegyeket hozott forgalomba. Vallomása szerint a pénzt egy niederhofti földműves adta át neki. Ezt az embert is letartóztatták. A hamisítványok közül háromat Brünnben, négyet Reichenbergben és egyet Arnauban váltottak be.

— **Száz embert koncoltak fel transjordaniá rablók.** Londonból jelentik: A Daily Express-nek jelentik Jeruzsálemből: Ötezer rabló megtámadta Transjordaniában Mudavarát. A rablók száz lakost felkoncoltak.

— **Halál munkaközben.** Noviszadról jelentik: Szrbobranban a Dungszerkibirtokon Kurjaeski Milán béres egy benzines kannát vitt a motorekéhez, de alig ért oda, holtan esett össze. Szívszélhűdés érte.

— **Elütötte az autó.** Becskerekéről jelentik: Szirema Márton kovacscai gazda péntek délelőtt Becskereken a nagy hid közelében autójával elgázolta Petrovics Lenka cigányasszonyt, akit súlyos sérülésével a kórházba szállítottak.

— **Tömeges tanítóáthelyezések Bánátnban.** Becskerekéről jelentik: A közoktatásügyi minisztérium a bánáti tanítói karban nagyobb változásokat eszközölt. Demetrovics Jelena óvónőt Turjáról Beogradba, Lukács Nivenka tanítónőt Gospodjincere, Zagorceva Danica tanítónőt Gyurgyevóra, Njegovanovics Danicát és Njegovanovics Milicát Mokrinba, Divljan Nenad tanítónőt Molról Beogradba, a siketnéma intézethez, Petkovics Eufemia tanítónőt Kovinból Pancsevóra, Rohr Borbála tanítónőt Novitebejről Nincsicevóra, Schmidt Vencel tanítót Hetinből Kikindára, Bachmann Ilona tanítónőt Nakovórol Obrovacra, Kotec Emilia tanítónőt Kanakról Melencére, Csinoti Ivanka óvónőt Knicsaninról Szerb-Aradacra, Beszaraba Aurél, polgári iskolai tanárt Molról Kulára helyezték át.

— **Megtörténtek a noviszadi munkáskamarai jelölések.** Noviszadról jelentik: Szavko Lázár mérnököt, az Inspekcia Rada vezetőjét, a szociálpolitikai miniszter a noviszadi munkáskamara miniszteri biztosává nevezte ki. A noviszadi munkásszervezetek a miniszteri biztosnak pénteken adták át a munkáskamarai vezetőségi helyekre eszközölt jelöléseiket, amelyet a miniszteri biztos szombaton a miniszterhez felterjeszt.

— **Noviszadi vásár.** Noviszadról jelentik: Noviszadon október 30., 31. és november 1-én országos vásár lesz, amelyre mindenféle állat felhajtható vészmentes helyről.

Dr. Gál Imre fogorvos specialista berlini tanulmányutjáról visszaérkezett és rendeléseit Szomborban Kralj Aleksandra ulica (Főucca) 20. megkezdte.

— **A noviszadi kereskedő ifjuság műkedvelőelőadása.** Noviszadról jelentik: A noviszadi kereskedő ifjuság egyesülete Szkerlics-ucca 29. szám alatt levő helyiségekben szombaton este fél kilenc órakor műsoros táncestélyt rendez.

— **Összeomlás fenyegeti egy szászországi város házait.** Berlinből jelentik: A szászországi Lommatsch városban számos földalatti folyosó és barlang beomlása következtében földcsúszások állottak elő. A város főuccáján tíz méteres mély lyuk tátong, a legtöbb épület alapfala megrepesztett. Az épületek falai is tátony nyílásokat mutatnak. A város épületeinek nagyrészből ki kellett lakoltatni a polgárságot.

— **Veszélytelené tették a Röntgen-sugarakat.** Bécsből jelentik: Strauss, a híres bécsi elektromérnök, aki a rádiókészülékek megjavítása terén hatalmas és eredményes munkásságot fejtett ki, az osztrák Röntgen-társaság legutóbbi ülésén bemutatta most konstruált készülékét, amelynek segítségével pontosan és azonnal mérni tudja a Röntgen-sugarak erősségét s átható képességét. Az új készülék elejét veszi azoknak a sajnálatos eseteknek, amelyekben a kezelt betegek túlerős Röntgen-dózisokat kaptak s emiatt több haláleset is történt. A készülék azon alapszik, hogy a levegő a Röntgen-sugarak hatása alatt vezetővé lesz.

— **Az orosz katonai vezérkar háborúra uszít Anglia ellen.** Londonból jelentik: A »Daily Mail« jelenti Moszkvából, hogy Vorosilov tábornok, moszkvai főparancsnok, a katonai akadémia parancsnoka nagy beszédet tartott, melyben a háború mulhatatlan bekövetkezését hangoztatta. »Az ellenség Nagy-Britannia« — mondotta. — A brit imperializmus és különösen a jelenlegi brit kormány mindent megtesz, hogy letörje államunkat. Nekünk minden erőnk meg kell feszítenünk, hogy fenntartsuk magunkat, amíg teljesen felkészülünk«. Vorosilov komoly munkát követel a fiatal tisztektől. A vörös hadsereg — mondotta — már most oly hatalmas erő, a mellyel Nagy-Britanniának számolnia kell. Beszédében megemlékezett a kínai viszonyokról is, ahol szintén Nagy-Britannia a támadó. Hasonló beszédek tartottak a moszkvai vezérkar többi tagjai is. Anglia ellen irányuló hasonló gyűlölettel irnak még a moszkvai »Pravda« és »Izvestia« című lapok.

— **A magántitkviselők országos szövetségének kongresszusa.** Noviszadról jelentik: A magántitkviselők országos szövetsége ezévi kongresszusát október 31-én és november 1-én Zagrebban tartják.

— **A Francia Klub teadélutánja.** A szubotocai Francia Klub október 17-ikén, vasárnap délután fél ötkor tartja első táncal egybekötött teadélutánját a Bárány-szálloda helyiségekben. A vezetőség a klub tagjait és barátait ezuton hívja meg.

— **Az állami hajózás téli menetrendje.** Az állami hajózás október 10-ével életbeléptetett új menetrendje szerint a hajójáratokat a következőképen bonyolítják le: Noviszadról Vukovarra naponta indul hajó éspedig déli 12 óra 15 perckor, érkezés Vukovarra este 8 órakor. Indulás Vukovarról reggel 5 órakor, érkezés Noviszadra 10 óra 15 perckor. Beograd—Oszijek—Bezdán között indulás Beogradból szerda reggel 5 órakor, érkezés Oszijekre péntek reggel 9 órakor, Bezdánra péntek este 7 órakor, Bezdánból vasárnap este 8 órakor indul és hétfő este 7 óra 30 perckor érkezik Beogradba. Beogradból kedden és csüörtökön indulás este 7 órakor, érkezés Radujevacra szerda délután 3 órakor. Radujevacból indulás szerdán és vasárnap délután öt óra 30 perckor, érkezés Beogradba csüörtökön és hétfőn éjjel 12 órakor. Beogradból indul Pancsevóra naponta 6, 8 10.30, 12, délután 3, 2 óra 17 p., 7 óra 30 p., 9 óra 40 p. Pancsevórol vissza 4.30, 6, 8, este 8, 10, 12, délután 3, 2.30, 6 és 7 óra 50 p. Beograd és Oszijek között kedd és pénteken, Beogradból 7 órakor, Oszijeken másnap délután 2 órakor, Oszijekről hétfőn és pénteken 10.25 órakor, érkezés Beogradba délután 3 óra 30 p. Beogradból szerdán és vasárnap 7 órakor indulás. Szentára érkezés másnap reggel 6 órakor, indulás Szentáról csüörtökön és hétfőn este 9 órakor, érkezés Beogradba délután 4 óra 40 perckor.

— Egy dán expedíció értékes munkája Grönlandban. Kopenhágából jelentik: A Dél-Grönlandba kiküldött geológiai és földrajzi expedíció ezekben a napokban tért vissza és közlést adott ki utjának tudományos eredményeiről. Az expedíció megállapította hogy Grönland szigete száz év alatt két méterrel süllyedben van. A földkéreg állandó süllyedése fenyegeti az alacsonyabban álló épületeket s ezek közül már sok el is tűnt. Az Itigaitban tartott ásatásokból az expedíció megállapította, hogy Dél-Grönland éghajlata nem is olyan régi idő óta jelentékenyen megváltozott. Az expedíció bizonyítékokat szerzett arra vonatkozólag, hogy a parti vidékeken olyan klímaváltozások következtek be, amelyek miatt a gabona most már nem teremhet meg.

— Gipszből készült — vámfalak. Londonból jelentik: Sir Clive Morrison Bell, az angol alsóház tagja, érdekes ötlettel lépett az európai gazdasági egység megteremtésére irányuló mozgalom szolgálatába. A képviselő Európának hatalmas térképére vámfalaknak modelljét illesztette rá. Az országokat körülvéző falak magassága megfelel az illető ország vámtarifái átlagos magasságának. Számításainál a következő viszonylagos indexszámokat állapította meg. Németország 15, Anglia 6, Franciaország 13, Magyarország 27, Spanyolország 35.

28 oldalas lesz vasárnap a Bácsme gyei Napló. Ára 4 dinár.

— Házhelyeket kapnak a titeli és a vilovói szegények. Titelről jelentik: Titel és Vilovó község tanácsa elhatározta, hogy a községi szegények között földparcellákat osztanak szét olcsó áron, kedvező fizetési feltételek mellett, házhelyek céljára. Titel 140, Vilovó 200 hold földet fog felparcellázni. Házhelyeket csak azok kaphatnak, akiknek még nincs házuk.

— Vrsaci nyomdász öngyilkossága Szomborban. Szomborból jelentik: Fritz Emánuel harminkétéves vrsaci nyomdász pénteken délelőtt a szombori megyeháza parkjában sósavval megmérgezte magát. Súlyos belső sérüléseivel kórházba szállították. Fritz pénteken reggel érkezett meg Szomborba, ahol munkát akart keresni, de munkát nem talált és efeletti elkeseredésében követte el tettét.

— Ne legyen vásár vasárnap. Szomborból jelentik: A szombori magántisztviselők egyesülete azzal a panasszal fordult Petrovics Milivoj főispánhoz, hogy a kereskedők nagy része nem tartja be sem a nyolc órai munkaidőre, sem a vasárnapi munkaszünetre vonatkozó törvényeket, hanem lezárt redőnyök mögött dolgoztatja alkalmazottait. A főispán megígérte, utasítani fogja a rendőrséget, hogy fokozottabb mértékben ügyeljen a munkaidőre és a vasárnapi munkaszünetet szabályozó rendelet betartására. A magántisztviselők a főnökegyesülettel együtt azt kérik, hogy a vásárokat ne vasárnap, hanem hétköznap tartsák. Erre vonatkozólag memorandumot is intéztek az illetékes minisztériumokhoz.

— Be kell jelenteni az idegeneket. A szuboticei rendőrség felhívja mindazokat, akiknél idegen személyek tartózkodnak és ezek a rendőrségi bejelentőhivatalban nincsenek bejelentve, hogy huszonnégy óra alatt tegyenek eleget bejelentési kötelezettségüknek. A kik a bejelentést elmulasztják, azokat a törvény értelmében szigorúan megbüntetik.

ELSER-fonal, ELSER-mosott, ELSER-Webe.
Selyemszálú (Seidenwebe)vásznak felülmulhatatlan minősége 75 év óta közismert.

— Egy örült megtámadta a rendőröket. Telesckáról jelentik: Bodoj István telesckai legény, akit néhány hónappal ezelőtt engedtek ki a tenjeváci elme-gyógyintézetből, mert apja felelősséget vállalt érte, a bucsun megtámadta a csendőrijárórt. A csendőrök nem tudván, hogy a legény elmebajos, már fegyverüket akarták használni, amikor odaért Plaszkai Iván községi rendőr és idejében felvilágosította a csendőröket. Bodojt most visszazárlítják az elme-gyógyintézetbe.

— A becskerekeli független munkásszakszervezet népgyűlése. Becskerekéről jelentik: A becskerekeli munkások független szakszervezete vasárnap délelőtt kilenc órakor népgyűlést tart a Munkásotthon termében. A népgyűlésen Deszpotovics, Friedl és Pullinger tartanak előadást a szakszervezeti mozgalomról és a neutrális szakszervezetek részéről Petrovics Szilvákó biztosítási tisztviselő.

Vasárnap a Filkó kettős száma és két »Habostorta« a Bácsme gyei Napló in-gyen melléklete.

— Egymás után két tűz Szerbítében. Becskerekéről jelentik: Szerbítében köz-ségben pénteken délután két tüzeset volt. Az első Raics Pera udvarán, ahol a szalmakazal gyulladt ki. Alig oltották el ezt a tüzet, Dadies Milos házában ütött ki tűz. Dadies háza és istá-lója égett le.

— Megvette az autót, hogy ne kelljen kifizetni a fuvar. Becskerekéről jelentik: Rendkívül érdekes autóvásárlás történt pénteken Becskereken. Bajics Zsivá mokri gazdálkodó több becske-reki gabonakereskedőnek adott el gabonát és pénteken bekaszírozta járandóságát Becskereken. Egész nap egy taxiutón járta a várost és amikor dol-gát elvégezte, megkérdezte a soffírt, mennyibe kerül a fuvar. A soffír ezer dinárt kért. Bajics azonban sokalta a fuvar és kijelentette, hogy annyit nem fizet. A soffír ragaszkodott az árhoz, mire Bajics azt felelte, hogy inkább megveszi az autót, de egy fuvarért nem fizet ezer dinárt. Megkérdezte, hogy mennyibe kerül a kocsi és amikor a soffír azt felelte, hogy kilencvenezer dinár, Bajics elővette pénztárcáját, le-olvasta a kilencven darab ezrest és az 507-es típusú Fiat-kocsin, amelyet maga vezetett, nyomban hazament Jerme-novcira.

— Elhalasztották Justh Iván bünpö-rének tárgyalását. Genfből jelentik: Bethlen István gróf, magyar miniszter-elnök merénylőjének, Justh Iván bünpö-rének főtárgyalását a vádolt megbete-gedése következtében bizonytalan időre elhalasztották.

Csupa érdekes cikk a Bácsme gyei Napló 28 oldalas vasárnapi száma.

— Elgázolta a kocsi. Noviszadról jelentik: Arambasics Mária hetvenhárom-éves noviszadi asszony pénteken dél-ben a Jakescics-uccában az egyik oldal-ról a másikra akart átmenni. Ugyanak-or fordult be az uccába egy kocsi, a melynek tulajdonosa, Miodragovics Mil-vo, többször rákiáltott az asszonyra, hogy térjen ki, de az nem hallotta a figyelmeztetést és így a kocsi alá ke-rült. Lábtöréssel és súlyos belső sérü-lésekkel kórházba szállították. A rend-őrség megindította a nyomozást.

— Több katolikus főpapot tartóztat- tak le Mexikóban. Párisból jelentik: A Chicago Tribune mexikói jelentése sze-rint Puela érseket és több más kato-likus papot a kormányhatóságok letar-tóztattak és hazaárulás vádjával a bi-róság elé állítják. A kormány új kato-likusellenes akciója óriási izgalmat kelt Mexikóban.

— Agyonütötte a villanyáram. Novi-szadról jelentik: Szakál András teme-rini huszonhétéves gyengeelméjű nap-szamos csütörtök reggel Temerinben egy létra segítségével felmászott egy villanyoszlopra és a vezetékbe kapaszkodott. Az áram nyomban agyonsuj-totta.

— A beogradi városháza érdeklő-dik: ki az a Pasics Nikola? Nem tré-fa. Beograd község statisztikai ügy-osztálya 20891. szám alatt egészen komoly átiratot intézett a külügymi-nisztériumhoz, amelyben információ-kat kér Pasics Nikótól, többek kö-zött arra vonatkozólag is, hogy »az illető a Szerb-Horvát-Szlovén király-ság alattvalója-e és, másodsor, ál-landó avagy szerződéses alkalmazott-e.« S most következik a dolog leg-szebb része. Mélyelméjű diplomatáink a Sárga-Házban tíz napig törték a fe-jüket, mit is válaszoljanak. A tizedik napon pedig, miután az ügyet minden oldalról megvizsgálták, szépen összehajtották az aktát, ráütötték: Biz. sz. 3562. (bizalmas, szigorúan bi-zalmas, ez magától értetődik!) és át-utalták ezeket a nehéz kérdéseket a miniszterelnökséghez, hogy Uzunovics és az emberei törjék rajta a fejüket: Urísten, ki is lehet az a Pasics Niko-la? — Ezt a kedves történetet a beo-gradi »Politika« nyomán közöljük vi-gasztalódásul, hogy a bürokrácia Beogradban is megtermi a maga csodáit.

— Tizenöt nap fogház hivatalnoksér-tésért. Noviszadról jelentik: A noviszadi semmitőszék pénteken tárgyalta Belics Bránko pancsevói gazda ügyét. Belicset a pancsevói törvényszék tizenöt-napi elzárásra ítélte, mert sértő sza-vakkal illette a pénzügyőrséget. A tábla és pénteken a semmitőszék is jó-váhagyta az ítéletet.

— Egy bécsi rendőr-harca egy bi-zam-patkánnyal. Bécsből jelentik: Csüt-örtökön hajnali 4 órakor, amikor Edu-ard Kuhnert bécsi rendőrelenőr inspek-ciók körutját végezte és a Sterneck-tér-re ért, a szomszédos park egyik bokrá-ból egy nagy, félméter hosszú bizam-patkány ugrott elő és nekirontott a rendőrnek. Az állat felugrott Kuhnert mellére s csak nagynehezen sikerült le-dobni magáról veszedelmes támadóját. De a patkány ismét a rendőrré rontott és Kuhnertnek csak tízperces harc után sikerült kardjával agyonütnie az állatot.

Vasárnap minden Bácsme gyei Napló-hoz ingyen melléklet a Filkó és Habos-torta.

— Kutbaugrott egy becskerekeli uri-asszony. Becskerekéről jelentik: Özvegy Csillag Eliz hatvankilenc éves becske-reki uríasszony tragikus módon vetett vé-get életének. Péntek reggel hét órakor Silerova-utca 16. szám alatti lakásának udvarán a kutba ugrott. A házból la-kók észrevették, kötelet eresztettek le a kutba, az asszony azonban eltolta ma-gától a kötelet és mire létrán leeresz-kedhetek volna, megfulladt. Valószínű, hogy a szerencsétlen uríasszony ideg-rohamában követte el tettét.

— A Los Angeles léghajó elfundult Detroit felé. Newyorkból jelentik: A Los Angeles, a volt Z. R. III. csütör-tök hajnalban negyvenhárom emberrel a fedélzetén elhagyta a lacehursti han-gárt és Detroit felé vette útját. A léghajó többnap utat tesz meg, ugyan-azt az utirányt, mint a szerencsétlenül járt Senandoa.

A baranyai menekültek szuboticei egyesülete vasárnap délelőtt tíz órakor a szokott helyen fontos ügyben taggyü-lést tart.

— Taglóval elvágta a lábát. Sándor Simon tizenhatéves szuboticei mészá-roslégény péntek délután a vágóhidon taglóval elvágta alsó lábszárát. Sándort a mentők szállították be a szuboticei kórházba.

Kraljevbregei pezsgő a vezető márka!

A Főtéren levő egy hálószobából, egy uri szobából és egy garderobe szobá-ból álló uccai terasszal ellátott elegán-san butorozott lakás két, esetleg három személy részére azonnal kiadó. Bővebb felvilágosítást ad: Dunav biztosító, Vil-sonova ulica 11.

A szuboticei Izr. Nőegylet és Nép-konyha október 23-ikán a Barány-szál-lodában Millos Aurél, a hamburgi »Tanzbühne Laban« tagja és Krutsay Er-zsi, a budapesti Operaház tagjának közreműködésével modern balettestélyt rendez. A balettestélyt tánc követi Pát-kai zenekarával.

SZÍNHÁZ

A kisasszony férje

Mükedvelő-előadás a Népkörben

Aki figyelte a »Kisasszony férje« csüt-örtök esti bemutatójának közönségét, megállapíthatta, hogy milyen fokozott igényekkel megy már el a vajdasági kö-zönség a mükedvelő előadásokra. A vaj-dasági magyar mükedvelő színjátszás óriási fejlődésen ment keresztül néhány év alatt és már olyan eredményes produkciókat tud rövid multjában fel-mutatni, hogy a közönség most már joggal vár mindig többet és többet és ugyanazt az előadást, amelyet két-há-rom év előtt még kritika nélkül, lelke-sedéssel és elragadtatással fogadott, ma már szigorúan bírálja és hüvösebben fo-gadja, mert a vajdasági mükedvelőket nem méri már a sablonos dilettans-mér-tékkel. Hogy azonban ez a közönség még tud lelkesedni, azt bebizonyította a »Dr. Szabó Juci« kivételes sikere és a közönség igényeinek emelkedése csak sarkalló és áldásos hatással van a mü-kedvelő társaságokra, amelyek így kény-telenek a tőlük telhető legjobbat nyuj-tani.

Drégely Gábor most bemutatott vig-játékának azért volt talán a szokottnál nehezebb helyzete, mert meg kellett bízkoznia a nagyrészt ugyanezzel az együttessel előadott »Dr. Szabó Juci« emlékével, egy olyan kifogástalan elő-adás emlékével, amelytől még alig pro-dukáltak Szubotícán mükedvelők. Ha ez nem is sikerült egészen, az előadás az-ért minden tekintetben jónak mondható. A női főszerepet ismét Reitter Ilonka hivatott színészi képességei, pompás színpadi megjelenése és sokrétű játéka vitték diadalra. Weisz Irénke kellemes meglepetést szerzett a közönségnek ter-mészetes bájjával és azzal a végtelen közvetlenséggel, amely csak nagyon ke-vés mükedvelő erénye. Gyönyörű és egy epizód szerepben volt kedves és ügyes. A férfiak közül Mayer Bélát ru-tinja és jó megjelenése kitünő társalgási színészé avatják, Weisz Ferenc kómi-kus szerepét ezuttal túlzásoktól mentesen játszotta és így is tudott hatást elérni. A Dorozsmay képviselőt játszó Köhalmi Pál nagyszerű organummal rendelkezik, azonban meg kell még tanulnia a színpadon mozogni. Egy epizódfigura színpad-ravítelében Mezei István kabinetala-kitást nyújtott és bebizonyította, hogy az ügyes mükedvelő, akárcsak a jó színész, még a legkisebb szerepnek is fontosságot tud adni. Az előadás rendezése Farkasné Gábor Nelly ízléses dicséret és meg kel- említeni a kedves és ügyes gyermeksze-replőket is.

A közönség jól mulatott és sokat tap-solt, ha nem is avatta olyan sikerré az előadást, mint amilyen ugyanennek az együttesnek a Népkörben rendezett leg-utóbbi előadása volt.

SZÖRMEKABÁT
1500 dinártól

SZÖRME 30 DINÁRTÓL

Spitzer

SUBOTICA
SOKOLSKA UL.

KÖZGAZDASÁG

Pamut-krach Európában. Néhány nap óta olyan eseménye van a nemzetközi piacnak, amely a világgazdaság minden kis idegszálát megremegteti: beütött a pamut-krach. Aranymilliókból álló vagyonok omlottak össze néhány nap alatt a pamut árának *hirtelen esése miatt*. Hogy a mostani helyzetet áttekinthessük, vissza kell mennünk a békebe; 1911—13-ig a nyers pamut ára fontonként 9.6—12.5 centet tett ki. Ugyanakkor az amerikai pamuttermés hozama 13.7—15.7 millió bála körül ingadozott. A háború kitörésének évében Amerikában rekordtermés volt: 16.4 millió bála pamut termelt, ugyanekkor a világ szükséglete alaposan csökkent és a nyers pamut ára 7.3 centig ment le. 1915-ben az antantállamok újabb csoportja belépett a háborúba és attól fogva rohamosan drágult a pamut, 1917-ben 27 cent az ára, sőt 1918—19-ben 36 centig drágult a nyerspamut. Kereken évi nyolcmillió bála pamutot szállított Amerika Európának, vagyis 4.5 milliárd fontot és a békebeli 10 centes pamutárral szemben évente 1—1.25 milliárd dollár többletet fizetett a lerongyolódott Európa Amerikának. Azonban 1920-ban hirtelen fordulat következett be, a kiszípolozott európai fogyasztó nem tudott fizetni s azóta szinte állandóan esik a pamut ára, de ennek dacára a pamut fogyasztás állandóan növekedett, bár a végletekig összezsugorodott. Nem volt tehát elkerülhető a pamut-krach. Az utolsó napokban 14 centig ment vissza a pamut ára, ami tekintve azt, hogy a dollár vásárló ereje közel 40 százalékkal csökkent, a békebeli 10 centes pamutárnak felel meg. Tulajdonképpen tehát a nyers pamut most olcsóbb, mint békeben.

Országos vásárok. Sztaribecsn, Banatska-Arangyelovácon, Szerbítében, Pasicevón október tizenhetedikén, Turján és Adán október huszonnegyedikén, Novakanizsán október harmincegyedikén tartják az országos vásárokat, a mely vásárookra a vérszemes helyekről állatokat lehet felhajtani.

Kiépítik az adriai vasutat. Beogradból jelentik: Az államvasut generálin-spektora Ilics Mika és Rajaicsics József báró, akik végigutazták Szerbiát, Boszniát és Montenegrót, újból fölvetették az adriai vasut kiépítésének gondolatát. A terv az, hogy a vasutat, mely Szerbiát Novi-Szandzsákon és Montenegrón keresztül összekötné az adriai tengerrel, külföldi kölcsönrel építsék ki. A közlekedésügyi miniszter Ilics Mika előterjesztése alapján új bizottságot alakított, azzal a feladattal, hogy megvizsgálja, magántársulatra rábizthatják-e a vasut kiépítését. A Mac Dániel pénzeszo-

port ajánlatot tett a kormánynak, hogy a szerbiai vasutvonalon kívül hajlandó a Beograd—Kotor-i vasutat is kiépíteni. Az adriai vasut kiépítése aktuálissá teszi az unavölgyi vasutvonal kiépítését is, mely Split és Beograd között jelentősen megrövidítené az utat.

Károkat okoz a mezőgazdaságban a szép, száraz ősz. Az esős, hideg nyár után a városi emberek örömeire verőfényes, meleg őszi időjárás köszöntött be és az őszebeoltott gyönyörű nyár ideig-óráig felelteti a közlegő tél fűtési gondjait. A gazdaembereknek azonban már nem okoz ilyen nagy örömet a szép idő, mert a száraz meleg időjárás miatt az őszi munkálatok elvégzése rendkívül nagy nehézségekbe ütközik. A föld ugyanis annyira megkeményedett a hosszú szárazság miatt, hogy csak nagy ügyel-bajjal lehet szántani, sok helyen pedig a földet egyáltalán nem fogja az eke. A gazdák attól félnek, hogy a szép, száraz ősz után hirtelen hideg tél, esetleg havazás következik és akkor az őszi szántást egyáltalán nem lehet elvégezni, ami kiszámíthatatlan károkat okozhat.

A becskerekeli kereskedelmi és iparkamara a közlekedés megjavításáért. Becskerekéről jelentik: A becskerekeli kereskedelmi és iparkamara megkeresést intézett az összes bánáti gazdasági egyesületekhez, hogy kívánják-e a bánáti közlekedés megjavítása érdekében közös konferencia megtartását. A legújabb tervek szerint ugyanis az adriai vasut nem Pancsevótól, hanem csak Beogradtól vezeték, ami azt jelentené, hogy a pancsevói hidat nem építik fel. A titeli Tisza-hid nincs készen, a tomaséváci hidat most javítják, a Belackvavrsaci hidat forgalmon kívül helyezték és a szentai Tisza-hid se maradhat sokáig a forgalomban. Ezek a körülmények kényszerítik a kamarát, hogy tegye meg az intézkedéseket, mert Bánátnak rövidesen nem lesz összeköttetése a fővárossal.

KINTORNA

— Szörnyű pechem van. Akármibe kezdek, mindig felmerül életem szerencsétlen számjegye, amely boldogtalanságot jelent számomra.

— Melyik az ön szerencsétlen számjegye?

— A tizenhárom. Tizenkét esküdtt és egy bíró.

Rosenzweig új segédet vesz fel s megkérdezi:

— Van jó bizonyítványa?

— Igenis.

— Tud jól németül?

— Igenis.

— Tud hazudni is?

— Igenis. Ez a specialitásom, ha az üzleti érdek megkívánja.

A segéd tényleg beáll Rosenzweighez és néhány napig fényesen végzi dolgát. A negyedik napon egy német ember jön be az üzletbe és a segéd a legnagyobb tudatlanságát árulja el a német nyelv terén.

— Kérem szépen — ordít rá Rosenzweig — maga azt mondta, hogy jó német. Hisz maga egy szót sem tud németül.

— Ja kérem — feleli a segéd — azt is mondtam, hogy hazudni is tudok, ha az üzleti érdek megkívánja.

A fizikatanár fürdőbe megy, de mielőtt bemenne a vízbe megkérdi Móríckától, aki vígan lubickol a nyakig-érő vízben:

— Hány fok a víz hőmérséklete, fiam?

— Huszonhárom — feleli Mórícka.

— Jól van — feleli a tanár ur — leülhetsz.

A kereskedőnél jelentkezik egy fiatalember könyvelői állásra:

— Hogy hívják magát? — kérdezi a kereskedő.

— Kákákápolnai Bébébéla.

— Maga bolond, kérem?

— Dehogyan is. Csakhogy az apám erősen dadogott és mikor születésemkor bediktálta nevemet, az anyakönyvvezető így iktatott be.

TÓZSDE

Zürich, okt. 15. Zárlat: Beograd 9.15, Páris 14.90, London 25.1175, Newyork 517 ötnyolcad, Brüsszel 14.50, Milanó 21, Amsterdam 207, Berlin 123.20, Bécs 73.025, Szófia 3.7525, Prága 15.325, Varsó 58, Budapest 72.50, Bukarest 2.75.

Szentai gabonaárak, okt. 15. A pénteki piacon a következő árak szerepeltek: Buza 270—275 dinár. Ótengeri 145—147.50 dinár. Csöves tengeri 75—80 dinár. Újtengeri azonnali szállításra 110 dinár. December—januári szállításra ab vasut 112.50—115 dinár.

Noviszadi terménytőzsde, okt. 15. Buza 270—277.50 dinár, tengeri 110 dinár, bácskai március—áprilisi 142.50 dinár, fehér új 5—6 százalékos 130 dinár, szerémi 107.50 dinár, száritott 145—147.50 dinár, bánáti 140 dinár. Liszt 0-ás G. 425—430 dinár, 0-ás kombinált 425 dinár, 2-es 367.50 dinár. Irányzat buzában szilárd, többiben tartott. Forgalom: 32 vagom.

Szombori terménytőzsde, okt. 15. Buza, bácskai 267.50—272.50 dinár, tiszai 273—275 dinár, bánáti 273—275 dinár.

begai 270—272.50 dinár, rozs 185—190 dinár, zab 135—140 dinár, árpa, tavaszi 170—175 dinár, tengeri 160—165 dinár, bánáti 160—162 dinár, szerémi 165—170 dinár, száritott 145—147.50 dinár, új, csöves 72.50—75 dinár, morzsolt 105—107.50 dinár, bab 150—155 dinár, válogatott 155—160 dinár, 0-ás liszt 430—450 dinár, 2-es 380—400 dinár, 5-ös 330—350 dinár, 6-os 260—280 dinár, 7-es 180—190 dinár, korpa 105—110 dinár. Irányzat tartott, forgalom 98.5 vagom.

Becsikerekeli gabonapiac. Becsikerekéről jelentik: A becsikerekeli pénteki gabonapiacon a buzában a nagy kereslettel szemben a kínálat csekély volt. A buza ára 260—262.50 dinár, tengeri 102—105 dinár, tavaszi 120 dinár. Árpa és zab nem voltak forgalomban.

Budapesti gabonatőzsde, okt. 15. A határidőpiacon az irányzatban a chicagói erőteljes árjavulás kedvező hatással volt, a forgalom azonban nem öltött nagyobb arányokat. Ennek dacára azonban a spekuláció magasabb árfolyamon kötötte le a határidős buzát és rozst. Hivatalos ármegállapítások ezer koronákban: Buza októberre 370—371, novemberre 375—376, zárlat 375—375.5, márciusra 404—405.5, zárlat 405—406, májusra 409—411, zárlat 410—411, rozs októberre 270, zárlat 269—270, márciusra 299—300. A készárupiac élénkebben reagált az amerikai piacokról érkező kedvező jelentésekre és a buza 5000, a rozs 2500 koronával drágult. Hivatalos árfolyamok: Buza 355—375, rozs 262.5—267.5, árpa 215—235, sörárpa 280—310, köles 180—190, zab 200—215, tengeri 252.5—256, repce 550—580, korpa 155—157.5.

Csikagói gabonatőzsde, okt. 15. Buza decemberre 140.375, buza májusra 144.50. Tengeri decemberre 77.50, tengeri májusra 85.25. Zab decemberre 43.875, zab májusra 48.125. Rozs decemberre 99.375, rozs májusra 105.75.

Newyorki gabonatőzsde, okt. 15. Buza őszi vörös 150.375, buza őszi kemény 154.875. Tengeri 85.25. Liszt 715—735. Irányzat buzánál szilárd, rozsnál és tengerinél tartott.

Megjött
a „HOTEL NATIONAL“-ba!
Téli szezon megnyitás a kávéházban!
A n. é. uri közönség közkívánatára a Suboticán kedvelt művészársulat **SKOMOROH** kacagató előadásokat tart. Minden este **nagy vig koncert** ujszerboperettekkel. A műsor ntán **modern táncok parketton**. Minden két nap új műsor. Kezdeté este 9 órakor. Minden este **Bodrics Miska** zenekara muzsikál. **Belépődíj nincs!** Szíves pártf gást kér a „SKOMOROH“ i az atója.

Régy modern

és választékos. Azt a hajviseletet válassz, mely összes előnyeidet érvényre juttatja. Minél inkább alkalmazkodik a hajviselet az egyéniséghez, annál több figyelmes és bíráló tekintet irányul felé — annál gondosabban kell ápolni. **Elida hajápolástól** a haj csodásan simulékony, selyemlágú, fényes és diszkrétén illatos lesz. Használjuk már a legközelebbi hajmosáshoz **csak a szódamentes Shampoo**

JUGOSLAVENSKO D. D. GEORG SCHICHT, OSIJEK, »Elida« Osztlály.

Kérek nekem díjmentesen egy eredeti csomag Elida-Hajápolást küldeni. s/v

Név:

Teljes cím:

Kérjük ezen szelvényt kitöltve egy levelezőlapra ragasztani.

ELIDA

Vesse emlékezetébe ezt a nevet

BRILL VEGYESZETI GYÁR R. T. BEOGRAD

Brill

Használjon állandóan BRILL-t, a világ legjobb cipőkrémjét
A BRILL-krém bátran összehasonlítható a legismertebb
külföldi márkákkal.

NYILT-TÉR

Hirdetmény

Van szerencsénk Pančevo város és környéke igen tisztelt kereskedő urak becses tudására juttatni, hogy Pančevón, Mihajlovićeva ulica 2. szám alatt a mai igényeknek megfelelően berendezett

só-malmot

nyitottunk, ahol minden nekünk átadott rendelést legpontosabban és jutányos áron eszközölünk.
Az igen tisztelt kereskedő urak szíves támogatásáért esedezve, maradunk

kiváló tisztelettel

9481 **Bachmann Péter és Soh' Mária**

Értesítés

A SREĆA Jótékony Kiházasító Egyesület

Igazgatósága közli, hogy folyó évi október hó folyamán a 809., 768., 123., 110., 598., 533., 801., 104., 105., 581. számú tagsági könyvecskék tulajdonosai részesülnek kiházasítási segélyben. Szíveskedjenek az igazolványtulajdonosok 20.-tól kezdődően a délutáni órákban a hivatalos helyiségben jelentkezni.

Az igazgatóság.

9403

Kereskedősegéd

tapasztalt, idősebb, elsőrendű munkaerő, aki nagyobb városokban tevékenykedett **azonnalra felvétetik.** Feltételek: mentesség további katonakötelezettség alól, szerb, magyar és német nyelvismeret. **Sava Nišević** háztartási-cikkek kereskedése **Novisad**, Kralj Petra ulica 10.

P R I E S N E R

RUDIĆEVA ULICA

e heti reklám árai!

Férfi kalapok	58 D.	Gyermekek cipők	36 számig, 30 D.-től 95
Gyermekek kalapok	40 D.	d. női cipők, szallagok, himnuszok, cipők	kétféle teljes kiáru itá a
Férfi ingek	50 D.	Használja ki az a-	kalmat, míg a kész e-
Selyemnyakkendők	18 D.		7 73
Hajszálak	8 D.		
Vászon zsebkendők	4 D.		
Nadrág gombok	10 D.		
Teljes kiáru ingek	48 D.		
Esernyők	50 D.		

Üsdárverés.

A vb. Leichter Mór-féle lakóház Szentán és a mellette levő üzlethelyiségek f. évi október hó 21. csütörtökön d. e. 9 órakor a szentán tkvi hatóságnál végrehajtási árverésen külön-külön eladatnak. Ugyanakkor kerül árverésre a Kórház-utcában levő kisebb ház is.

Árverezni szándékozók a feltételeket alulírott tömeggondnoknál és a bíróság hiv. hirdetőtábláján is megtekinthetik.

Szenta, 1926. október 11.

9447

Dr. Löbl Nándor
tömeggondnok.

300 hold prima szántóföld

elsőrendű épületekkel, urilakkal, élő és holt felszereléssel vagy anélkül Bajsa község határában **eladó.** Bővebb felvilágosítást ad

Dr. Löbl Marcel Subotica Zrinjskitrg 10

VADÁSZOK!

A vadászfegyverek és löszerek lényegesen olcsóbbak lettek.

Kérjék a legújabb, nagy képes fegyverárjegyzéket.

V. BATA SIN

SUBOTICA

vadászfegyver és löszér nagykereskedő cégtől. Az ország egyik legnagyobb és legjobban felszerelt vadászati szaküzlete

Vadászfegyvereinkért írásban jótállást vállalunk **Óriási raktár. Óriási választék.** NAGYBAN. KICSINYBEN.

Tegyen egy próbavásárlást. **VADÁSZTÁRSASÁGOKNAK KÜLÖN ÁRENGEDMÉNY**

Villanyerőre berendezett, nagy puskaműves műhelyünk, elsőrangú fegyvermester vezetése alatt áll.

Javításainkért teljes garanciát
Telefon 614. vállalunk Telefon 614.

200-nál több új modell érkezett ismét az „ESZTERKA”

NŐI KALAPÜZLETBE

UJ! A KORZÓN UJ!

PÁRISI KALAPKÜLÖNLEGESSÉGEK
LEGNAGYOBB VÁLASZTÉK
ALACSONY ÁRAK

Intelligens főmolnár

állást keres, ki már 23 éven át nagy malomokban mint főmolnár működik, beszél szerbül, németül és magyarul, a malomtervezésben és szerelésben teljesen jártas. Csakis állandó helyre reflektál. Ajánlatokat üzem és fizetés megjelölésével kér a kiadóhivatalba
9526 „Törekvő” jelisére.

„VENECIN“

kéntartalmu gyógyviz irodalma:

Dr. E. Mainet Paris: A nehéz gyomor és bélbajok, ekscéma, herpesz és női bajok kezelése a párisi, Galpétrier, St. Louis, St. Lázár kórházakban.

„Über Venecin“ Allg. Poliklinik, Wien, Med. Wochenschrift 1926. No. 15. Dr. Oscar Hübler: **A reuma kezelése.**

„Venecin“ minden gyógyszerárban és drogeriában kapható, az erre vonatkozó irodalom díjmentesen kapható az SHS titkárságtól:

Cosmochemia k. d. Zareb, Račkoga n. 7/a

A városi kávéházban

Suboticián héttől, október 12-től kezdve az egész kávéházi berendezés edényekkel, felszolgáló állványok, kanáltartók, poharak, villanyerőre berendezett sörkészítők 2 csappal és vízvezetőkkel, motor, fagyaltgép és jégkészítők 6 tartállyal, jég-szekrény, villanyerőre berendezett kávédaráló, kávépörkölő, asztalok, székek, párnázott butorok (várószobáknak alkalmas), egy kétfős vas pénz-szekrény, billiárd asztalok felszerelésével és egyéb tárgyak kerülnek eladásra.

Aspirin tabletták

eredetiségükért és kiváló minőségükért

ELADÓ gyapjufonod és szövöde teljes felszereléssel

Érdeklődéseket Schmolja hirdetőiroda Novisad Jevrejska ulica 7. továbbítja.

Weitzenfeld és Társa Subotica

Detallizlet: Városi érpaletta. — Telefon 192. Engros: Wilsonova ul. 7. — Telefon 190.

Z S Á K
ZSINEG
PONYVA
PONYVA KÖLCSÖNZÉS.

Kárpitos kellékek mint: butorszövet, matrácradlik, afrik, lőszőr, pehelyolajpótló, ömülő roletta rudak, linoleum, szőnyeg, lópkaróok, gyapju és utítakarók.

LEGOLCSÓBB ÁRAKI

Szépségápoló

összehasonlíthatatlan eredménnyel, enyhe hatással

állandóan ezt kérije.

BUTORI HALÓSZOBA, KÉPÉLŐ ÉS IRÓBERENDEZÉST stb. elsőrendű, — a leggyorsabbtól a legfinomabb — kivételben **NAGYBAN** és **KICSINYBEN** mindenkor olcsóbban vásárolhat, mint bárhol a legkedvezőbb fizetési megkötéssel

ATLAS D. D. butor- és faárgyár, NOVISAD

Kölesönöket előnyös feltételek mellett törlesztésre folyósítok **Eladók** bérbeadók, veszek, bérbeveszek fő déket, házakat, gyárakat és mindenféle ingóruát. **Beszerzek** kávéházi, vendég ői, államérsi honpolgársági és kiutazási engedélyeket. **Eljárók** szabadalmazási ügyekben. Elfogadok mindenféle kérvények megírását és mindenféle ügyek utánjárását. Kérdezőkódésekre válaszbellyelg melléklendő: levelezés bármely nyelven.

Josip Peić trgovačka i komisionalna agencija 1. Paja Kujundžića ulica 5.

Röfösüzlet-berendezés és Wertheim-cassa sürgösen eladó 9499 **Ignac Engler i Sinovi** Subotica, Főtér

Bársonykalapok 100 dinártól **Filzkalapok** 75 dinártól kezdve kaphatók. Modellkalapok nagy választékban **BEER BÖZSI** kalapszató, Črna Dušana 2.

ELÖNYOMDÁT MODERNŰL FELSZERELVE, LEGOLCSÓBBAN SZÁLLIT: **Leopold Sámuel** előnyomda berendezési gyára Senta 4852

Mig a készlet tart Saját készítésű fiu, leány **Cipők** D 100-tól férfi v. női D 150-től **Klein** ortopédicépsznél Subotica, Pašićeva ulica 6 Mérték után rendes v. rendelénes, beteg vagy fáós lábakra olcsón és gyorsan készit. Tanoncok fizetéssel felvétetnek

A beltéren egy nagy, szép, világos **üzlethelyiség** kiadó. 9463 Bővebbet **Schäffer Róza** fűszerkereskedőnél, a nagypostával szemben.

Iskola táskák, legújabb fajta női ridikülök legolcsóbb bevásárlási forrása **Schlager Henrik** bőröndös és speciális bőraru szaküzlete Subotica, Aleksandrova 1. (Leibach-ház)

Vezérképviselőt és lerakat: **NORBERT WEISS i DRUG ZAGREB, SAJMIŠTE 51.** Telefon 7-33. — Táviratcim: NORBERT S. Minden kereskedésben és drogeriában kapható

Mi is Beck-hez megyünk!

Őszi divat ujdonságok elkészültek.

Szövött, kötött mellények, szvetterek, pulloverek stb. gyermekek, nők, férfiak részére gyári árban kaphatók

Beck Jenő

szövött- és kötöttáru gyárában Subotica, Pašićeva ulica 8. Gőzfürdő mellett.

»MORAVIJA« A. D. SUBOTICA

ALEKSANDROVA ULICA 13.

E hónap 25-én hurcolkodunk Beogradba

A nagy kiárusításból még megmaradt női, leányka és gyermek gyapju és selyem ruhák, rövid kabátkák, bluzok, Poul-Owerek, mellények ujjal, kötöttáruk stb. feltűnő olcsó árban lesznek kiárusitva

Csak e hónap 25-ig!

Csak e hónap 25-ig!

KORZÓ MOZI

Október 14-17. Csütörtök—vasárnap
A francia Pathé-gyár ezidei remeke
FORRADALOM
(LA VERTIGE)
Látványos és izgalmas attrakció az orosz forradalomból 7 felvonásban.
Főszereplő:
JAQUES KATLAIN
A Königsmark, a Rózsalovag és Szöktetés a szerályból című filmek szereplője. — Történik Szent Péterváron és részben a francia Rivierán.
Elejétől végig lebilincselő.
Ezenkívül:
ZORO és HURU
világhírű dán detektív felépítéssel **Leányzöktetés** 5 felvonásos vígjáték.

LIFKA MOZI átalakításán éjjel-nappal dolgoznak. Az építkezés a nappali órákban megtekinthető. Megnyitja október végén.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és címző kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felblyegzett jellegű leveleket továbbítunk. Kérdések, kódokhoz válaszbélyeg mellékelendő.

Alig használt. modern exv személynél hálószo- butor eladó. Ostojićeva ulica 25. 9475

Ház. lakómentes. nagy telekkel. eladó. III. Duli- ćeva ul. 27. Tűzoltó lakta- nya mögött. 9503

KÜLÖNFÉLE

A főtéren egy csinosan butorozott kétágvas szo- ba. esetleg konyhahaszná- lattal kiadó. Cim: Ci- ril i Metoda trg br. 5. 9525

Paolan részletfizetésre gyári áron. heti vagy ha- vi fizetésre. Raktáron klott és vatta minden mennyiségben. paplanok minden színben és minősé- gben 140.— dinártól fel- jebb, paplan-varrás 55.— dinár. Buljovčić Béláné Német Margit paplanos. Subotica, Pašićeva 8. — Edénypiac. Gőzfürdő so- rán. 9549

Hauser Nővérek leszálli- tott áron készítenek francia ruhát, ugyszintén elsőrendű férfiszabó által köpenyeket és öszikosztü- möket. Karadžićeva ulica 9. (Báránköz). 9554

Elveszett Juhász József névre szóló 349. számu 194/277 határszámu fe- kete vászonkötéses határ- átlépési igazolvány 6 arcképpel ellátva. A be- csületes megtaláló hozza be a kiadóba, hol jutalom- ban részesül. 9504

Butorozott uccai szoba egy esetleg két személynek kiadó. Save Tekeliie ul. 61. 9501

Jassy névre hallgató törpe selyempincsi, barna fülek- kel, elveszett. A megtaláló nagy jutalomban részesül. Hauser Adolf, Aleksandro- va 1. 9488

Értesitem a tisztelt kö- zönséget, hogy uionnan épült nagytermemet bá- lak, estélyek, vacsorák, sportesemények: boks, birkózás, vívás megtar- tására bérmentve adom ki Prohászka vendéglős Szegedi-ut. 8560

Ruhavásár! Siessünk Eisler Izsóhoz szebbnél- szebb nőiféltő modellek érkeztek és olyan olcsón áruliták! Mi férfiöltönyt. télikabátokat a fiuknak is csak ott veszünk! Leg- jobban csak Eisler Izsónál vásárolhat. Barátok tem- ploma során. 9215

FOGLALKOZÁS

Jómeneteli üzlethez be- fektetnék biztosíték elle- nében 30.000 dinárt ahol részt is vehetnék. Cim a kiadóban. 9224

Fiatal fűszer- és cseme- gekereskedősegéd, beszél szerbül, németül, magya- rul és románul, azonnali alkalmazást keres. Ivo- šević Váza, Apatin. 9372

Sebészeti ápolónő keres- tetik. Vardar szanatórium Szkopje. Ajánlatok bizo- nyítványmásokkal. 9359

Házmesternek lehetőleg gyermektelen házaspár kerestetik. Motorkeze- lésben járatosak előny- ben. Tudakozódní Lifka- mozi irodájában. 9455

Két fiugvermek mellé nappalra keresünk jobb leányt vagy egyedülálló nőt. Cim a kiadóban. 9510

Kenyérsütő-segéd, ki ke- mence munkában is jár- tas, október 24. belésre felvétetik, csakis személve- sen tárgyalunk. Cabaí Laios, Bačko-Petrovoselo. 9506

Bádogból tömegmunkát minta vagy raiz szerint gépekkel olcsón készít Bádogáru Pallas-Reklam, Subotica. 9546

Fiatal jó munkás bogár- segédet felveszek állandó munkára. Fizetés munka- képtesség szerint. Bucella Géza bogár, Srbobran. 9537

Karbid angróban mélyen leszállított árban kapható. Ugyanott helybeli ügynö- kök felvétetnek. Stern Adolf varrógépraktár, Su- botica, Jelačićeva ul. 4. 9518

Borbélysegédet azonnali belésre keresek. Hor- nok József Baiski put 33. 9516

Keresünk megvételre egy nyersolajmotort, 6-10 ló- erőig, Starakanizai Első Gőztégla és Cserépyár R. T. 9531

Szabóüzletemhez keresek társat. Feltételek: ipario- gosult, jó uriszabó. Szor- galmas, magyarul és szer- bül beszélő. Befektetés nem kell. Ajánlatok vagy személynél megjelenés Fohty József, Mišarska ulica broi 4a. I. sprat, Beograd. 9483

VÉTEL-ELADÁS

Cinészkelékek üzletfel- osztatás miatt olcsó áron kiárusítatnak. Leopold Fürst Szubotica, Pašićeva (Für- dő)-ucca 7. Edénypiac. — (Ugyanott berendezés el- adó.) 8812

Eladó forgalmas helyen fűszerüzletnek és ven- déglőnek alkalmas sa- rokház, melyben jelen- leg péküzlet is van. Ér- deklődni Dévić Jánosnál Stara Moravica. 9424

Keresünk megvételre egy komplett darálót, 42 co- lost és köveket, sárospa- takit vagy tót kövel ellát- va. Cim a kiadóban. 9497

Egy hétszemélyes gene- ral iavitott teljesen üzem- képes Itala-autó külső és belső tartalék gumikkal eladó. Cim a kiadóban. 9423

Szalagfűrészgép Kirchner 700 m/m. Tűzifaaprító- balta, két karu, 5,2 HP villanymotor, komplett, használtak olcsón eladó Ulrich Testvéreknel, Su- botica. 9544

Keresünk megvételre használt Fordson-tracto- rokat és Ford teherautó- kat. Klein Géza és Flai, Subotica. 9550

Női kalapszalom Sombor- ban a legjobb helyen, be- vezetett, kitűnő forgal- mu, családi okok miatt, utánvosan azonnal eladó. Cim a kiadóban. 9528

Kisebb családi házat a beltér közelében megvé- telre keresek. Cim: Rádió Reklam Jugoslavija, Kra- lja Petra Park 9. 9554

Ház sürgősen eladó, azonnal átvehető. Topni- ka ul. 27. 9466

Mahagóni hálószo- ba el- adó. Skotus Viatora ulica 14. 9538

500 DRB. ÓRA INGYEN

Minden **IDOL-KREM** dobozban van egy betű az

szóból. Ha azokat összegyűjti és beküldi az üres dobozokkal együtt **jutalmul kap egy órát**

Kérje **Ne fogadjon** mindenhol! **el mást!**

Prva Jugoslavenska Kemična Fabrika D. D. NOVISAD

Olcsóbb mint bárhol

INGLER ALBERT

harisnya király
SUBOTICA
Strosmajerova ul. 8 — Huspiac

Női harisnya	eddig 9.— most 8.—	Dzsömper-fonal, vastagabb
Női flórharisnya	20.— " 13.—	eddig 10.— most 8.50
Finom flórharisnya	26.— " 22.—	Férfi-ing gallérral " 55.— " 50.—
Selyem harisnya	17.— " 15.50	Fehér férfi-ing " 60.— " 50.—
Kötött kabát	115.— " 85.—	Téli keztyű, gyapjuharisnya stb. stb., nagy választékban
Dzsömper-fonal	6.— " 5.50	

NARODNI BIOSKOP
Csütörtöktől—vasárnapig
HOOT GIBSON
a cow-boy király Subotican!
Bemutatkozik a legnagyobb attrakciójában a
Kisértet a farmon
című 6 felvonásos, rendkívül izgalmas cow-boy kalandor drámájában.
Mint kísérő 2 felvonásos **BURLESZK KOMÉDIA**

Apolló Novisad
Október 15., 16., 17.
Noviszád szenzációja
Schellenberg testvérek
Kellermann regénye 7 felvonásban
Dupla főszerepben: **CONRAD VEIDT**
A filmtéchnika legnagyobb vívmánya
Rendes helyárak!

Csak még 6 napig
tart a szenzációs **olcsó** áron való **elárusítás**
Ignac Engler i Sinovi
rőfős üzletében

Legolcsóbban vásárol kész férfi-, női- és gyermek- ruhákat Földes Samu úionnan berendezett ruha- áruházában. Gyümölcs- piac, Rudics utca. Divatos férfiöltönyt 500 din., férfi- raglán 600—700, fiu téli- kabát 475, lánykabát 350, női raglán 550, gummi kö- peny 250, szövetszumi 450, bőrkabát 850, szörmebé- léssel 975, divatnadrág 225, munkaköpeny 145 és öltöny 165 Vidékre után- vétel, meg nem felelés esetén a pénzt visszakiül- döm. — Saiát érdekében ügyvelien a címre. Földes Samu ruhaáruhaza. Kül- lön osztály mérték utáni rendelésre. 5905

Hölgyek figyelmébe!
Hajvágás, ondoiálás, hajmosás, manikúr, hajfestés, babajavités és e szakmába vágó bármilyen- munka a legutányosabban, leg- gyorsabban és legpontosabban készül. Bármilyen hajmunkát el- vállalok, vágott és kihullott haját veszek. — Vigékről hozott baba- javitást azonnal elkészíték. 8998
Lagner János
uri- és női fodrász
Subotica, Pašićeva ul. 6.

Hölgyek figyelmébe! Tu- domására hozom a t. hölgyközönségnek, hogy az őszi és téli szezonra, rendkívül kedvezményes áron készítek kosztümö- ket, kabátokat, szövet és estélyi ruhákat. Ga- rantált elsőrendű kivitel- ben. Tessék próbarendel- lést tenni. Tisztelettel Hoffmanné Szabó Annus- ka, Tumbićeva ulica 30. 9441

Zeller-féle fatelel no- vember 1-ére kiadó, Sa- va Tekeliia ul. 23. 9464

Városi közkórház mellett 1½ láncc elsőrendű szán- tóföld kiadó. Istállótrá- gva eladó. Érdeklődni lehet Szabados hentes- nél Gradska kuća Ugyan- ott egy tanonc felvétetik. 9453

Somborban nőruhaszalo- nomban 2-3 hónapos szabászati tanfolyamot nyitok, mely idő alatt a növendékek saiat ruhái- kat is megvarrhatják. — özv. Dániel Beláné, Mra- zovića (Sándor Béla) ul. 7. 9470

Figyelem! Egy jómenteli éiilei üzlet, konkurrenciá- nélkül, kiadó vagy házzal együtt eladó örök áron. Bővebbet: Madasz János, Novibecsei. 9491

Keresek különbeíratu garzonszobát azonnalra első körben. Cimeket a kiadó továbbít. 9500

Négyoszobás lakásomat el- cserélném kettőszobás la- kással, Peić agentura.

LEGOLCSÓBBAN őszi és téli szükségletét
BRAĆA LITTMANN-nál
(Huspiac) veheti meg